PETER P.

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto VI - Štev. 29 (1420) Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. I. gr. TRST sobota 18. februarja 1950 Cena 15 lir

PREDVOLIVNA SEJA GLAVNEGA ODBORA OF SLOVENIJE

Kandidati Ljudske fronte za marčne volitve v FLRJ so izbrani med najboljšimi graditelji socializma

Govor Miha Marinka - Letos bo v industrijski proizvodnji vključeno 700.000 delavcev več kot leta 1947, od katerih bo 400.000 kvalificiranih - Nova odredba o sklepanju delovnih pogodb zato, da se stabilizira delovna sila

LJUBLJANA, 17. — Predsednik vlade LR Slovenije Miha Marinko je na seji glavnega odbora Osvobodilne fronte v Ljubljani v svojem govoru izjavil, da se je pri sprejemanju list kandidatov v Sloveniji za prihodnje volitve, ki bodo 26. marca, pokazala popolna politična enotnost Ljudske fronte ter patriotičnih in delovnih množic v državi. Razen kandidatov Ljudske fronte ni bil v LR Sloveniji imenovan noben drugi kandidat, čeprav zakon to dovoljuje. Z druge strani so organizacije Ljudske fronte in druge množične organizacije predložile svoje kandidate, zaslužne delavce, najboljše člane kmetijskih obdelovalnih zadrug, delavce, ki so se uveljavili kot voditelji socialistične izgradnje.

Ta dejstva, je nadaljeval Marinko, dokazujejo politično zrelost in enotnost Ljudske fronte, ki je zmožna stalno razvijati in uresničevati socialistično demokracijo med borbo za zgraditev gospodarskih temeljev socialistične družbe. Z druge strani se odraža enotnost Ljudske fronte, splošne ljudske politične organizacije v borbi za socializem, ter popolna nemoč ostankov reakcije, da bi se na kakršen koli način uveljavili kljub demokratičnemu volivnemu zakonu.

Ta notranji razkroj kapitalistične reakcije, je poudaril Marinko, ni mogel ustaviti niti kominformistični reformizem in njegovi nebrzdani napadi proti Jugoslaviji in KPJ. Ti napadi, ki se že poldrugo leto razbijajo ob enotnosti jugoslovanskih narodov, niso uspeli razbiti notranje enotnosti KPJ kakor tudi ne enotnosti Ljudske fronte.

Nato je Marinko poudaril, da zavzema socialistična demokracija v Jugoslaviji vedno bolj popolne oblike in da zapušča v državah Informbiroja revolucionarno pot, kar veča v komunističnih partijah teh držav nezadovoljstvo in odpor proti kominformističnemu vodstvu. Nato je dejal:

«V državah, kjer je ta politika na oblasti, je vedno manj ljudske demokracije. Tisti, ki nočejo biti slepo orodje, so brutalno likvidirani. V državah Informbiroja izdajajo milijone za oviranje jugoslovanskih radijskih oddaj, zato da se ne bi slišale, kar dokazuje živo zanimanje za te oddaje. Z druge strani podvzemajo kominformistična vodstva komunističnih partij v kapitalističnih državah vse ukrepe, da preprečijo in da odvrnejo zanimanje svojih članov od publikacij o Jugoslaviji.

V smislu uredbe, ki jo je izdala prejšnji mesec zvezna vlada o stabilizaciji delovne sile, so številna vodstva tovarn, rudnikov in drugih gospodarskih podjetij v Jugoslaviji sklenila z delavci delovne pogodbe.

Odredba določa, da morajo biti vse delovne pogodbe sklenjene do 1. marca t. l. Pogodbe morajo biti sklenjene soglasno. Namen teh delovnih pogodb je, da stabilizirajo in harmonizirajo načrt o razdelitvi fondov za mezde z garantirano preskrbo. Ta upravni ukrep vlade ima namen, da mobilizira vse delovne rezerve pri izpolnitvi nalog petletke. Na drugi strani pa ima ukrep namen, da olajša in izboljša delavcem preskrbo, do katere imajo po zakonu zajamčeno pravico. Te delovne pogodbe so sklenjene za dobo šestih oz. treh mesecev. V izrednih primerih pa so lahko sklenjene za krajšo dobo, seveda le v primerih, ko traja delo manj kot tri mesece. Tudi v primeru, če je delovna pogodba skleniena s skupino delavcev, mora vsak posamezni delavec podpisati pogodbo.

Državna gospodarska podjetja lahko sklepajo pogodbe tudi s kmečkimi obdelovalnimi zadrugami. V okviru pogodbe se zadruge obvežejo, da določenemu številu članov dovolijo za nedoločen čas zaposlitev pri drugem delu. Različna podjetja, ustanove, uprave in organizacije lahko zaposlijo samo tisto število delavcev, za katero je bil ustanovljen fond za mezde in blago.

V številnih podjetjih, v rudnikih na Hrvatskem, zlasti v Zagrebu, v bakrenih rudnikih v Boru v Srbiji in drugod so bile sklenjene pogodbe v nekaj dneh. Veliko število delavcev sklepa pogodbe za dobo 3, 5, 10 in več let.

Brezposelnosti sploh ni več, temveč vlada veliko pomanjkanje delovne sile, zlasti strokovnih delavcev. Delno so to vprašanje rešili z dotokom kmečkih delavcev, ki so se lahko vključili v industrijo zaradi mehanizacije poljedelstva. Danes je zaposlenih v raznih strokah državnega gospodarstva več kot dva milijona stalnih delavcev, t. j. dvainpolkrat več kot pred vojno. Število delavstva že vedno narašča zaradi gradnje novih tovarn, električnih central, novih rudnikov, novih gospodarskih podjetij in z ustanovitvijo novih gospodarskih podjetij v okviru petletke. V okviru petletnega plana bo Jugoslavija imela letos 700.000 delavcev več kakor leta 1947 400.000 delavcev bo kvalificiranih.

PROCES PROTI „SOČI" ZAKLJUČEN

Odgovorni urednik Damir Feigel in pisatelj Andrej Budal oproščena

GORICA, 17. — Včeraj se je na goriškem kazenskem sodišču zaključil dne 27. p. l. odloženi sodni postopek proti odgovornemu uredniku «Soče», glasila Demokratične fronte Slovencev v Italiji, DAMIRU FEIGLU in prof. ANDREJU BUDALU. Prvega so dolžili, da je v listu, ki ga urejuje, dovolil objavo članka «POJDITE IN UČITE VSE NARODE V — ITALIJANŠČINI», prof Andreja Budala pa, ki je omenjeni članek spisal da je v njem zaramoval italijansko državo ter delal propagando za oslabitev državnega čuta italijanskih državljanov slovenske narodnosti.

Že ob začetku razprave je uradni zagovornik obeh obtožencev sodišču predlagal, da bi se razprava odložila zaradi odsotnosti prof. Andreja Budala, katero je utemeljeval na tem, da se prof. Budal ni javil, ker ni dobil pravilne pozivnice, kakor je prof. Budal sam izjavil v članku «Dr. A. Budal piše presedniku goriškega sodišča», ki smo ga včeraj objavili v našem listu. Toda sodišče je po kratkem posvetovanju predlog odbilo in odredilo nadaljevanje razprave in postopek proti prof. Budalu v odsotnosti.

Nato je spregovoril javni tožilec, ki je utemeljeval posamezne točke obtožnice, ki očita prof. Budalu, da v svojem članku trdi, da se je za Slovence v Italiji ustvarilo dušljivo ozračje in da se vsi državni organi z raznovrstnimi preganjanji in razdeljenimi vlogami trudijo, da bi odtrgali Slovence od njihovega matičnega naroda in jih vključili v njim tujo kulturo ter da sedanja katoliška Italija slabo postopa s slovensko šolo ter da ji je Mussolinijev nauk bolj drag kot Kristusov. Ob koncu svojega govora je zahteval, da se obtoženca spoznata za kriva in da ju sodišče obsodi vsakega na 1 leto in 6 mesecev zapora.

V obrambo obtožencev je najprej spregovoril odv. GRUDEN, ki je sodišču dokazal, da prof. Budal v svojem članku «Pojdite in učite vse narode v italijanščini» ni imel namena žaliti državnega čuta italijanskih državljanov, veliko večino katerih spoštuje in katero spoštovanje potrjuje tudi v inkriminiranem članku in sicer v odlomku, ki se glasi: «Vendar ne bomo nikoli pozabili, da so se stotisoči Italijanov borili kakor Slovenci zoper fašizem» in tudi v naslednjih stavkih kakor: «To upamo tudi zaradi velikih italijanskih duhov, ki so učili vse narode pravičnosti in borbe za človeško dostojanstvo. To upamo zaradi stotisočev Italijanov, ki so se borili v zadnji vojni, zvesti naukom velikih italijanskih duhov, zoper organizirana volčja krdela zagrizenih, zaslepljenih ali zasužnjenih Italijanov». Nadalje je odv. Gruden v dokaz spoštovanja, ki ga prof. Budal čuti do italijanskega naroda navedel tudi številne prevode najlepših del italijanske literature, ki jih je prof. Budal prevedel v slovenščino, ker italijanski narod spoštuje in hoče, da bi se slovenski narod lahko seznanil z italijansko književnostjo. Isto tezo je podprl tudi odv. Sardos iz Trsta, ki je med drugim dejal, da če nekdo žali klerofašistično italijansko vlado, še zdaleč ne žali vse Italijane in tem manj pa še vero in njena načela. Oba sta odlični zagovor zaključila z zahtevo polne oprostitve obeh obtožencev.

Sodišče je tezo zagovornikov sprejelo in Damira Feigla ter prof. Andreja Budala oprostilo, ker nista zakrivila kaznivega dejanja.

Racioniranje premoga v New Yorku

WASHINGTON, 17. — Truman je zahteval od posebne komisije, ki jo je bil imenoval, da izvede preiskavo o premogovnikih, naj mu jutri predloži poročilo. Ta odločitev se zdi, da potrjuje vesti, da izvaja ameriška vlada velik pritisk na vse prizadete, naj že ta tečen rešijo spor v premogovnikih.

Medtem so sinoči v vsej državi New York uvedli racioniranje premoga, ker so se zaloge zmanjšale. Od nedelje dalje pa bodo prepovedani vsi svetlobni reklamni napisi.

John Lewis je ponovno pozval stavkajoče rudarje ZDA, naj se «brez odlašanja» vrnejo na delo «da se zaščiti blaginja našega sindikata in vseh njegovih članov». Ta poziv je Lewis poslal rudarjem v trenutku, ko Truman izvaja pritisk na prizadete, da naglo rešijo spor.

Trygve Lie o odnosih med velesilami

LAKE SUCCESS, 17. — Glavni tajnik OZN Trygve Lie je na tiskovni konferenci izjavil: «Naklonjen sem pogajanjem z velikimi državami na vsakršni podlagi in v vsakem trenutku, tako v okviru OZN kakor izven nje. Smatram, da bi bil položaj v svetu mnogo boljši, če bi v začnjih treh letih bila prava pogajanja med velikimi državami ob večjem številu priložnosti.» Pripomnil je, da je bil vedno naklonjen takim rešitvam, ker po njegovem mnenju, «so Združeni narodi predvsem simbol za pogajanja in za poravnavo sporov». Zaključil je: «Danes imam trdno upanje, da se bo ta globoka želja narodov v svetu uresničila. Edine osebe, ki lahko odločajo o najprimernejšem času in obliki pogajanj, so tiste, ki imajo odgovornost vodstva zunanjih zadev prizadetih držav.»

RIM, 17. — Vlada je danes sklenila, da ne bodo uvedli legalne ure in to zaradi težkoč, ki bi nastale z mednarodnimi urniki.

RESOLUCIJA

o sklepih in nalogah OF, ki so jo sprejeli delegati na okrajni skupščini v Dolini

Okrajna skupščina Osvobodilne fronte slovenskega naroda za dolinsko-miljski okraj pozdravlja glavni odbor Osvobodilne fronte za Tržaško ozemlje in obljublja, da se bo še nadalje vztrajno borila za enakopravnost slovenskega ljudstva, za narodnostne, kulturne, gospodarske in socialne pravice.

Obsojamo razdiralno delo kominformistov, ki z obrekovanjem Jugoslavije in napadanjem socialistični domovini zvestih Slovencev rušijo slovensko-italijansko bratstvo, ter izjavljamo, da bomo posvetili vso skrb poglabljanju iskrenega slovansko-italijanskega bratstva in utrditvi SIAU-ja.

Kot doslej se bomo neizprosno borili proti imperializmu, našemu sovražniku, ki živi le na ramah in delu delovnega ljudstva.

S ponosom in z zadoščenjem ugotavljamo, da se je Osvobodilna fronta kljub prizadevanju imperialistov italijanske in slovenske reakcije, da jo razbijejo, ter kljub kominformističnim napadom, ne samo ohranila enotna, temveč da je s svojo zvestobo narodu in tradicijam narodno-osvobodilne borbe ves čas dosledno branila interese tu živečih Slovencev, razkrinkovala laži in obrekovanja o jugoslovanskih narodih, ki se bore za mir in enakopravne odnose med narodi.

Odločeni, da Osvobodilno fronto še ojačimo,

SE OBVEZUJEMO:

1. Organizacijsko izpopolniti OF, včlaniti vse Slovence tega okraja v OF, postaviti vaške odbore, pripraviti se na kongres OF za Tržaško ozemlje.

2. Povzdigniti kulturno delo v okraju in ojačiti naše kulturne organizacije SHPZ. Posvetiti vso skrb naši mladini na šolskem področju in braniti naše šole.

3. Reševati kmečke probleme, doseči izboljšanje gospodarskega stanja v okraju. Pri tem hočemo nuditi vso pomoč kmečki strokovni organizaciji «Kmečki zvezi» in vključiti vse kmete, zakupnike in polovinarje v to organizacijo, ki si je nadela nalogo skrbeti za našega kmeta.

4. Nuditi vso podporo naprednim organizacijam kot SIAU-ju, ASIZZ in ZAM.

5. Ustvariti iz vsega delovnega ljudstva napredno fronto, ki bo enotna in močna, sposobna doseči demokratizacijo Tržaškega ozemlja.

Smrt fašizmu — svobodo narodu!

Koroški Slovenci se pripravljajo na volitve

Zaupanje koroških Slovencev v Demokratično fronto delovnega ljudstva

CELOVEC, 17. — Na Koroškem se Demokratična fronta delovnega ljudstva pripravlja na bližnje občinske volitve. V več kakor desetih občinah Slovenske Koroške je fronta predložila liste svojih kandidatov. Vsi ti kandidati so Slovenci ne glede na njihovo politično prepričanje. To je bilo mogoče doseči le zato, ker uživa fronta zaupanje med slovenskim ljudstvom. V občinah, kjer je mešano prebivalstvo, bo fronta predložila skupne liste. Ljudska, socialistična in komunistična stranka pa na vse načine skušajo preprečiti fronti, da bi predložila svoje kandidatne liste. Nekateri člani avstrijske komunistične partije na Koroškem so skušali preprečiti nekemu svojemu kandidatu, da bi bil nosilec skupne liste. Kandidat pa se je uprl nakanam voditeljev partije.

Avstrija čaka na odgovor iz Moskve

LONDON, 17. — Sklicujoč se na mnenje diplomatskih krogov v Londonu, poroča «Reuter», da bo zasedanje namestnikov zunanjih ministrov za izdelavo mirovne pogodbe z Avstrijo odloženo na nedoločen čas. Razen v primeru kakega nepričakovanega sporočila sovjetskega predstavnika Zarubina o napredovanju neposrednih sovjetsko-avstrijskih razgovorov na Dunaju, bodo namestniki še enkrat proučili nerešena vprašanja nato pa določili datum prihodnjega sestanka, verjetno spomladi. «Reuter» je zvedel iz zanesljivih virov, da doslej ni bil dosežen noben napredek v neposrednih sovjetsko-avstrijskih razgovorih. Avstrijska vlada še vedno pričakuje odgovor sovjetske vlade na predloge, ki jih je stavila v lanskem decembru.

„Epuracija" v avstrijski KP

DUNAJ, 17. — Nekateri avstrijski socialistični časopisi so pred kratkim pisali o položaju v avstrijski KP. O trdnosti notranjega položaja te dunajski politični krogi že močno dvomijo. List «Neue Zeit» trdi, da je centralni komite avstrijske KP sklenil ponovno zamenjati vodilna mesta, tako da bi bila olajšana kontrola nad funkcionarji partije. Bivši minister dr. Altmann naj bi dobil nalogo organizirati in voditi epuracijsko komisijo. Ta bi morala sistematično izključiti iz partije vse one člane, ki imajo brez dovoljenja vodstva stike s socialističnimi krogi in ki odkrito ali prikrito simpatizirajo s «titoisti» (katerih je vedno več v Avstriji) ali pa sploh s «titoizmom». Imenovanje dr. Altmanna za načelnika komisije je napravilo na dunajsko delavstvo globok vtis, in sicer zaradi tega, ker je bivši minister znan v levičarskih krogih že od leta 1934. Tedaj je Altmann kot predsednik arbitražne komisije socialističnih študentov izključil iz stranke vse študente komuniste.

Po pisanju lista «Neue Zeit» grozijo enotnosti avstrijske KP tudi osebna nasprotstva med nekaterimi voditelji. Na primer med Koplenigom in Ernstom Fischerjem.

V afero francoskih generalov vpletene vplivne osebnosti

Zaslišavanje generala Reversa pred anketno komisijo - Protestna stavka železničarjev in rudarjev za povišanje mezd - Vlada grozi z represalijami

PARIZ, 17. — Francoski delavci so zopet začeli svojo mezdno borbo. Splošna zveza dela zahteva, naj se takoj prizna vsem delavcem mesečni povišek 3000 frankov. Dalje zahteva, naj se določi minimalna mezda 19 tisoč frankov, ki naj jo vlada zajamči.

Danes so v podporo teh zahtev izvedli veliko množično akcijo Železničarji v vsej Franciji so stavkali od 8. do 10. ure zjutraj. Rudarji v severnih rudnikih Francije pa so razglasili 24urno protestno stavko.

Seveda je vlada spričo teh odločnih akcij francoskega delavstva znova zažugala z represalijami. Sprejela je vrsto ukrepov, ki naj onemogočijo borbo delavcev. Danes je Mochov naslednik Queuille sklical predstavnike raznih ministrstev, da razpravljajo o akciji, ki naj jo podvzamejo proti delavstvu. Vlada žuga, da bo postopala v smislu zakona, ki govori o «sovražnih dejanjih proti narodni obrambi in o sabotaži» in ki določa najmanjšo kazen 10 let prisilnega dela, najvišjo kazen pa obsodbo na smrt. Upravičeno borbo francoskih delavcev in njihovo borbo proti vojni politiki francoske vlade nazivajo torej sabotažo.

V ospredju zanimanja je sedaj zopet tako imenovana generalska afera, v katero so vpletene razne visoke osebnosti in med katerimi tudi šef generalnega štaba general Revers in njegov prijatelj general Mast. (Glej daljši članek v našem dnevniku od 1. t. m.).

Danes je general Revers pred parlamentarno anketno komisijo nadaljeval svoje izpovedi. Tajnik te komisije je po zaslišanju izjavil, da je imel zadnji del generalovih izpovedi dramatičen značaj. Tajnik je dalje dejal, da so od generala zahtevali, naj pove, kdo so bile one vplivne osebe, s katerimi je bil v stikih nekdanji nemški vohun in kolaboracionist Peyre, ki je tudi zapleten v afero in s katerim je bil general Revers v stikih. Toda Revers odklanja odgovor na ta vprašanja. Ostaja še vedno tajnost, katere osebnosti se skrivajo za tem molkom.

Komisija bo nadaljevala svoje delo 21. t. m. Objavili so tudi včerajšnje generalove izpovedi, v katerih ta obtožuje šefa kabineta takratnega ministra za kolonije Coste Floreta, Herzoga ter ravnatelja varnostne službe Wybota. General Revers je tudi dejal, da je bil žrtev spletke Coste Floreta in visokega komisarja ter policije.

Progresivna stranka ZDA zahteva priznanje LR Kitajske

NEW YORK, 17. — V zvezi z bližnjo letno skupščino progresivne stranke ZDA, ki bo 24. februarja v Chicagu, je izjavil Arthur Shuster, tajnik ameriške delavske stranke in eden izmed voditeljev progresivne stranke, da bo ta skupščina pripomogla k okrepitvi progresivne stranke in nadaljnjemu združevanju vseh poštenih Američanov na liniji borbe za mir, zoper oživitev nacizma v Nemčiji in zoper podpiranje generala Franca. Vrh tega bo progresivna stranka organizirala kampanjo za priznanje LR Kitajske in pospeševanje in krepitev trgovinskih stikov z LR Kitajsko.

Na področju notranje politike bo progresivna stranka izdelala načrt za obrambo državljanskih pravic v ZDA. Na koncu je Shuster obsodil politiko predsednika Trumana, ker ni ničesar storil za zmanjšanje brezposelnosti in za izboljšanje življenjskih razmer ameriških delovnih ljudi.

Vplivna ameriška organizacija «American Friends Service Commitee» je zahtevala v nekem pismu od predsednika Trumana, naj ZDA priznajo LR Kitajsko in upostavijo z njo čim širše trgovinske stike. V pismu se poudarja, da je novi režim na Kitajskem posledica osvobodilne borbe kitajskega ljudstva. Velikanska večina kitajskega ljudstva, je rečeno v pismu podpira vlado Mao Ce Tunga, kar morajo ZDA upoštevati.

Danes se začne v Rimu gospodarska konferenca CGIL

Delovno ljudstvo vedno odločneje protestira proti pogubni politiki vlade

RIM, 17. — Gospodarski položaj v Italiji postaja vedno težji in bolj kot kdaj koli se mu posveča posebna pažnja. Ministrski svet je med drugim danes razpravljal tudi o gospodarskem vprašanju, notranji minister Scelba pa je poročal o notranjem položaju.

Spričo vedno težjega gospodarskega položaja postaja vedno bolj aktualen načrt, ki ga je predlagala Splošna zveza dela. Po vsej državi se vodi sindikalna borba za izvedbo tega načrta, ki bi omogočil znatno izboljšanje položaja italijanskega delovnega ljudstva in zaposlitev brezposelnih. V nedeljo se bo v Rimu začela gospodarska konferenca, ki jo je sklicala Italijanska splošna zveza dela. Na tej konferenci bodo ob udeležbi in sodelovanju gospodarskih izvedencev dokončno izdelali načrt za gospodarsko in socialno sanacijo države.

Hkrati vodi italijansko delavstvo svojo borbo proti tako imenovani agrarni reformi in za pravo agrarno reformo. Za nedeljo so napovedane velike ljudske demonstracije, na katerih bo sodelovalo nad 100 tisoč kmetijskih delavcev iz raznih občin v pokrajini Modeni.

Industrijski delavci pa nadaljujejo svojo borbo proti odpustitvam. Ravno tako se širi akcija pristaniških delavcev proti izkrcavanju ameriškega orožja. Splošna zveza dela odločno zanikuje lažne vesti klerofašističnega časopisja in agencij, da so neapeljski pristaniški delavci sklenili, da bodo to orožje izkrcavali.

Komunistična parlamentarna skupina je v zvezi z zadnjimi incidenti v parlamentu, ko je De Gasperi v svojem govoru žalil spomin padlih delavcev v Modeni in nazval tamkajšnje delavce navadne zločince, zaradi česar je v parlamentu prišlo do pretepa, na svoji seji poudaril, da je dolžnost predsednika vlade in ministrov, da spoštujejo najsvetejša čustva članov parlamenta, naj pripadajo kateri koli skupini.

Ukrepi romunske vlade za plovbo po Donavi

BUKARESTA, 17. — Romunska vlada je izdala nov ukrep. Na podlagi tega se odslej ne bo mogel nihče vkrcati brez posebnega dovoljenja oblasti na ladje, ki plovejo po Donavi. Romunske oblasti bodo v katerem koli trenutku lahko napravile preiskavo na ladjah, ki bodo zasidrane v romunskih pristaniščih. Prav tako je z novim ukrepom prepovedano posadki ladje, da bi se posluževala radijskega aparata, razen v primeru nevarnosti.

SOFIJA, 17. — Zunanji minister bolgarske republike je danes izročil jugoslovanskemu poslaništvu v Sofiji protestno noto, ker naj bi baje Jugoslavija kršila čl. 27 mednarodne konvencije o plovbi po Donavi.

Nemške strokovnjake pošiljajo v Tripolitanijo

Angleži skušajo utrditi lutkovno vlado

MOSKVA, 17. — Moskovski radio je zvedel, da angleške vojaške oblasti pošiljajo iz angleške okupacijske cone v Nemčiji dva tisoč nemških tehnikov v Cirenajko. V Bengasiju in Tobruku je sedaj zaposlenih veliko nemških tehnikov in strokovnih delavcev. Angleži namreč na vse načine povečujejo svojo aktivnost in skušajo utrditi lutkovno vlado v Tripolitaniji. Hoteli bi namreč ustvariti isti položaj kot v Cirenajki, da bi lahko z njo sklenili pakt podoben onemu med Anglijo in Transjordanijo. Angleška vlada misli namreč, da bi se s takim paktom lahko upirala ameriškemu vdoru v Libiji.

Sovjetska kontrola čeških železnic?

PRAGA, 17. — V dobro obveščenih krogih izjavljajo, da bodo sovjetski strokovnjaki v kratkem prevzeli vodstvo železnice v Pragi, v Brnu in Moravski Ostravi. Sovjetski tehniki in svetovalci pa naj bi v kratkem zasedli svoja mesta na upravi in pri tehničnih napravah češkoslovaških državnih železnicah.

HELSINKI, 17. — Pri volitvah predsednika finske republike je bil že pri prvem glasovanju z absolutno večino ponovno izvoljen dosedanji predsednik Paasikivi, ki je dobil 171 glasov. Komunistični kandidat Pekkala je dobil 67, kandidat agrarne stranke pa 62 glasov.

Stavka v Jakarti

JAKARTA, 17. — Tri tisoč tramvajskih in avtobusnih uslužbencev je začelo danes zjutraj stavkati. Tako je bila vsa prevozniška služba v Jakarti paralizirana. Stavka je izbruhnila, ker so odpustili z dela 16 sprevodnikov brez poprejšnjega obvestila. Stavkajoči zahtevajo, naj odpuščene sprevodnike takoj sprejmejo v službo. Pogajanja med ravnateljstvom in uslužbenci niso dovedla do nobenega uspeha.

Sovjetsko - španska trgovinska pogajanja?

PARIZ, 17. — V krogih španskega poslaništva v Parizu vztrajno krožijo že znane vesti o trgovinskih razgovorih, ki naj bi bili v teku na poljskem poslaništvu med predstavniki Španije in sovjetske vlade. Po zadnjih vesteh naj bi bila SZ pripravljena dobavljati Španiji žito in petrolej v zameno za volfram, živo srebro in oljčno olje. Baje nameravajo ustanoviti v Madridu tudi tajno sovjetsko trgovinsko predstavništvo.

BEOGRAD, 17. — Prezidij Ljudske skupščine LR Srbije je izdal ukaz o pomilostitvi. Pomiloščenih je bilo 782 obsojencev.

Proces proti vohunom v Budimpešti

BUDIMPEŠTA, 17. — Danes zjutraj se je v sodni palači začel proces proti podpredsedniku ameriške tvrdke z električnim materialom «Internat Telephone and Telegraph», ameriškemu državljanu Vogeleru Soobtoženci so: Geiger, ravnatelj madžarske podružnice ameriške tvrdke, «Standard» Rado, uslužbenec na ministrstvu, angleški državljan Edgard Sanders, Klement Domokos uslužbenec tvrdke, Etienne Just, katoliški duhovnik in baronica Edina Dery. Vsem očita obtožnica, da so vršili špionažo in sabotirali madžarsko gospodarstvo. Vohunsko mrežo sta organizarala Američan Vogeler in Angež Sanders. Madžarsko državno gospodarstvo je zaradi delovanja teh vohunov utrpelo 14 milijonov florintov škode.

Ko je predsednik sodišča Olty prečital obtožnico je sodišče začelo zaslišavati obtožence. Prvi je bil zaslišan Geiger, ki je priznal svojo krivdo. Priznal je, da je po letu 1946 stopil v ameriško obveščevalno službo. Navodila za svoje delo je skrajja dobil preko ameriške vojaške misije, kasneje pa z ameriškega poslaništva v Budimpešti. Seveda so informbirojevski režiserji izrabili tudi ta proces v svoje svrhe. Zato so v Geigerjeva usta utaknili izjavo, da se je sabotaža v delavnicah Standard vršila na škodo ZSSR in v prid Jugoslavije. Zaslišani je bil tudi obtoženec Rado, bivši načelnih na ministrstvu za težko industrijo. Tudi ta je izjavil, da se čuti krivega, da je sodeloval kot agent Intelligence servicea. Angleški državljan Edgar Sanders je pravtako priznal, da se čuti krivega in da je prišel 1946 na Madžarsko kot vohun. Sanders je izjavil, da je zbiral politična, vojaška in gospodarska poročila in da je organiziral vohunsko mrežo.

AMERIŠKI NEUSPEH NA PARIŠKEM ZASEDANJU OEEC

Pariz je bil v preteklih dneh središče zapadnoevropske gospodarske politike. Dne 30. pr. m. so podpisali britanski zakladni minister Cripps in zunanji ministri Svedske, Norveške ter Danske že dolgo napovedani sporazum o ustanovitvi «omejene finančne unije» med temi državami in Veliko Britanijo. Ta nova zveza, «UNISCAN» imenovana, zaenkrat praktično vsebuje dogovor o plačevanju in osvobodnem kroženju kapitalov, ne pa še o svobodni izmenjavi blaga. Toda vseeno pomeni prvo važno britansko zmago v teh pariških dneh. Druga zmaga britanske trdovratnosti je po mnenju opazovalcev v tem, da je bil imenovan na istočasnem zasedanju pariškega odbora Marshallovih držav OEEC za stalnega «političnega» šefa tega odbora holandski zunanji minister Stikker. Holandska je bila doslej namreč «longa manus» pri vseh britanskih intrigah.

Lahko bi tedaj zapisali, da je Hoffmanova formula o evropski «integraciji» ERP-držav skoraj propadla. Evropski tisk označuje zasedanje 18 ministrov OEEC v Parizu, ki so ga zaključili prve dni februarja, za razgovor «kjer so iskali kompromis med vsemi nasprotji». O drugem poročilu OEEC glede gospodarskga stanja 18 držav-članic pa pravi, da je le **«poskus prikazati Američanom za belo to, kar se jim zdi vsaj sivo»**. Poročilo, objavljeno prve dni februarja, vsebuje pregled doseženih uspehov, študijo o gospodarskih načrtih držav-članic za 1950-51 in 1951-52 ter analizo metod, s pomočjo katerih naj bi prišli do **«popolnega ozdravljenja»**. Glavni tajnik Marjolin je na tiskovni konferenci skušal optimistično razlagati vsebino poročila, obenem pa je priznal, da je ostalo nespremenjeno **«težko»** ali **«najtežje»** vprašanje pomanjkanja dolarjev. Zato na vprašanje pariškega dopisnika milanskega lista «24 ORE», čemu smatra OEEC položaj za tako zadovoljiv, ko pa je sam Hoffmann izjavil, da so rezultati «porazni» in da je treba ERP nadaljevati zgolj iz «političnih razlogov» — ni vedel kaj reči, razen, da je to pač mnenje vodstva OEEC.

Pri vsaki seji, kjer skušajo seveda vsi ugotoviti čim večje soglasje, v resnici udarjajo nasprotja vse bolj grobo in neovrzno na dan. Celo med Američani samimi so kričeča nasprotja. ECA, Hoffmann in razni uradni krogi so vrgli v promet geslo o integraciji in o kliriški denarni uniji članic OEEC. Toda razen Britancev je nastopil proti temu najglasneje **Mednarodni monetarni fond** v osebi predsednika C. Gutta-a in ameriškega ravnatelja zavoda Southarda. Ta dva sta protestirala pri Trumanovem **«National Advisory Concil»**, češ da bi taka unija ustvarila **«strnjene valutne skupine»**, kar bi pomenilo preziranje **fonda** in bi povzročilo izključenje ameriškega blaga z vseh vključenih področij. Njune besede je podprlo ameriško poljedelsko ministrstvo, ki ima zadnje čase vse večje težave s preobilico pridelkov, za katere mora plačevati farmerjem visoke garantirane cene, tako da znova govore o uničevanju preobilja, (n. pr. določeno je že, da bodo uničili okrog 1 milijon 350.000 ton krompirja). Gutt je poudaril, da bi Hoffmannova **«valutna linija»** kratkomalo odvzela Fondu področje vseh držav-članic, ker je predvidena za bankirja unije **Banka za mednarodna plačila** v Baslu.

V tej zvezi je zanimivo beležiti poročilo **Mednarodnega monetarnega sklada** o uspehih razvrednotenja valut, ki so ga lani zahtevali Američani. Namen čimbolj okrepiti izmenjavo med državami zapadne sfere zlasti z ZDA, da se ublaži pomanjkanje dolarjev, ni bil dosežen. Poročilo ugotavlja, na podlagi primerjave o trgovinski izmenjavi posameznih držav v prvi polovici 1949, da v odnosu nasproti drugim, nobena država praktično ni razvrednotila. Funt sterling se je na prrazvrednotil nasproti valutam držav-odjemalk za 9,3 odst., nasproti valutam dobaviteljev pa za 12,9 odst. Korist so imele pač ZDA, ki od septembra dalje kupujejo v inozemstvu za 13,1 odst. ceneje, prodajajo pa svoje blago inozemskim kupcem za 16,1 odst. dražje.

Ako se sedaj povrnemo k pariškemu zasedanju, se nam vsili vprašanje, čemu ni Hoffmann nič dosegel, ko je še decembra grozil skoraj odkrito? Razen denarne unije in skupnega šefa OEEC je bil namreč zahteval še čim največjo svobodo medevropske trgovine in odpravo sistema dvojnih cen (za notranji trg in izvoz). Velika Britanija in Zapadna Nemčija). Ako bi bil ta mesec ostro ponovil zahteve, bi bil sicer prepir med prisotnimi glasen, toda bolj ali manj bi se le morali ukloniti. Toda Hoffmann je molčal. Zakaj? Američani so se zavedli, da bi Velika Britanija lahko zahtevala in tudi dosegla vključenje vsega funtovega bloka v **«kliriško OEEC unijo»**, kar bi pomenilo, da bi dolarji Marshallovega plana šli za nakup živil in surovin v Commonwealthu, ne pa v ZDA. Tega se je ustrašilo ameriško poljedelsko ministrstvo, ki brezpogojno nadaljuje Trumanovo politiko demokratske stranke nasproti ameriškim farmerjem in izda milijarde dolarjev letno za to, da drži visoko cene poljedelskih pridelkov. Če bi dolarji ameriških davkoplačevalcev, ki jih je ameriška vlada politizirala v Marshallov plan, plačevali britanske t. j. Commonwealthove dobave Evropi, bi bilo to za ameriško vlado vendarle nemogoče. Poljedelski minister in predsednik **Monetarnega fonda** sta torej Hoffmannu zaprla usta še predno se je odpravil na pariško zasedanje. Pariške seje so bile zato brezplodne za usodo ERPa. Razočaranje je veliko, tembolj ker se čuje, da misli ameriški Kongres znižati fond ERP za prihodnje leto 1950-51 od že znižanih 3 milijard na 2,5 milijardi dolarjev. Prav tako so bili delegati ECA pripravljeni prispevati za «osnovno glavnico» bodoče kliriške unije le kakih 150 milijonov dolarjev, namesto potrebnih 350 milijonov, ki bi to unijo napravili resnično samostojno. V tem pogledu so Američani morda nehote ustregli Britancem, ki se upirajo predlogu «unije» predvsem zato ker bi taka unija imela v vprašanju valutno-finančne politike precejšnjo moč in bi bili lahko v njej delegati Vel. Britanije preglasovani. Seveda, pod pogojem, da ta unija zares omogoča samostojnost nasproti ZDA. Ker to odpade, odpade tudi britanski strah podrediti se evropski večini.

Zanimivo pa je, da britansko nasprotovanje ameriškim politikom in upravi ECA Vel. Britanije prav nič ne moti, da se ne bi znova pogajala — predstavniki britanskega zakladnega ministrstva in ameriške vlade so se menda že sestali — za veliko dolarsko posojilo. Vesti o tem navajajo vsoto 2—4 milijarde dolarjev. Pri tem se Cripps spretno poslužuje volitev v Angliji, ki so pred durmi. Z njimi je utemeljeval svojo zavrnitev razpravljati **sedaj** o vprašanju dvojnih cen (za premog), z njimi pa se menda tolažijo tudi nekateri washingtonski krogi, ki računajo, da bi se britanska nepopustljivost pozneje izpremenila. Nedvomno so v ozadju pariških zasedanj tudi te volitve. Vendar pa ne morejo bistveno vplivati na nasprotja, ki smo jih ugotovili. Odločile bodo le po kateri poti naj bi Britanci prišli do levjega deleža pri razdvidaciji ERPa. Tega se menda zavedajo ostali in zato hitita Pariz in Rim kako bi skupno z Beneluxom vendarle čimprej skrpali «Finibel», zvezo Francije, Italije in Beneluxa, kot protiutež «Uniscan»-u.

KRATKE VESTI

BEOGRAD, 17. — Predsednik Ljudske skupščine je odlikoval 240 delavcev in uradnikov električne industrije za zasluge, ki so jih pridobili na delu. Podpredsednik Ljudske skupščine Dmitar Vlahov je sinoči izročil v Beogradu odlikovanja trinajstim inženirjem, tehnikom in delavcem.

◆

BEOGRAD, 17. — Jugoslovanska šahovska prvaka Svetozar Gligorič in Peter Trifunović sta danes odpotovala v Buenos Aires, kjer se bosta udeležila mednarodnega šahovskega turnirja. Čez nekaj dni jima bo sledil tudi šahovski mojster Pirc.

◆

CHICAGO, 17. — Dve veliki sindikalni organizaciji železničarjev sta javili, da bodo njuni člani začeli v ponedeljek stavkati. Obe sindikalni organizaciji zahtevata 40urni delavski teden, ne da bi seveda pri tem železničarjem znižali plače.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Zopet šola v Ulici sv. Frančiška

Stavka tiskarskih delavcev nam je onemogočila, da bi napisali te vrstice preje, da si bo slovenska javnost na jasnem o tem, komu služi usoda slovenske šole tudi za politične špekulacije. «Demokracija» od 3. februarja je namreč v svojem članku «Šola v ulici Sv. Frančiška in slovenska javnost» dopovedovala, da je «Primorski dnevnik» namerno napačno prikazoval naši javnosti vprašanje šole v Ulici sv. Frančiška. Ce bi gospodje od «Demokracije» bili prisiljeni s prstom pokazati na eno samo točko našega napačnega prikazovanja, bi bili v silni, neizbežni zadregi. Toliko bolj, ker bi vsako njihovo zavijanje spoznali kot tako vsi starši prizadetih učencev slovenske šole iz Ulice sv. Frančiška. «Primorski dnevnik» je namreč tiste dni poročal točno to, kar so nam poročali starši sami, ki so samoiniciativno, v samoobrambi napravili vse potrebne korake in odločitve. Da so pri tem uživali vso moralno podporo «Primorskega dnevnika» in naših organizacij je povsem naravno. O tem bi se lahko gospodje od «Demokracije» prepričali tudi pri onih starših, ki so morda politično bližji njim kot nam, pa so smatrali za potrebno, da v vprašanju obrambe slovenske šole nastopajo vsi starši enotno. Mi nismo prav gotovo nikogar vprašali po njegovi politični legitimaciji in smo bili enotnega nastopa vseh staršev res iskreno veseli.

Tudi prvi del članka, bolje rečeno prvi članek objavljen v «Demokraciji» z dne 27. januarja, smo ocenjevali kot pozitiven doprinos k obrambi slovenskega šolstva in še danes smo prepričani, da je ta prvi članek napisalo drugo, bolj pošteno pero, kot pa oni članek, ki pod tremi zvezdicami v isti številki «Demokracije» IZDAJA borbo slovenskih staršev za enakopravnost slovenske šole.

Ko smo mi opravičeno očitali gospodom od «Demokracije» izdajstvo interesov slovenskega ljudstva in slovenske šole, smo se opirali prav na ta članek in smo s CITATI in ne s pavšalnimi obtožbami dokazali, da je ta članek pomenil nož v hrbet prizadevanjem VSEH STARSEV, da se pravično uredi tudi vprašanje začasne namestitve šole iz Ulice sv. Frančiška. Ta članek pod zvezdicami je bil NAROCEN OD GOSPODARJEV, ki jim SDZ služi; pa četudi ga je napisal akrobatsko spreten pisec, se ni mogel s svojim zavijanjem izogniti, da bi vsak pometen čitatelj ne pogruntal da gre za lakajsko uslugo, ki jo je člankar moral izvršiti — po naročilu.

Le zakaj nam «Demokracija» odgovarja na dolgo in široko z opisovanjem «intervencije» zaslužnega gospoda Agneletta? Izpodnese naj naše ugotovitve na tistem članku, na osnovi katerega smo mi te ugotovitve postavili. Hic Rhodus, hic salta! Sicer se bomo kasneje pomudili tudi na vrednosti Agnelettovih «intervencij», za danes pa ugotovljamo in še enkrat poudarjamo, da je bil drugi članek pod tremi zvezdicami v «Demokraciji» z dne 27.1. zares hlapčevska usluga avstrijanski šovinistični reakciji in okupacijski upravi in ta usluga pomeni v trenutku, ko vodimo vsi starši borbo za šolo svojih otrok, navadno izdajstvo. In to izdajstvo slovenskih narodnih interesov je bilo resnično izvršeno prav iz politične špekulacije. Na to naj odgovori «Demokracija», potem bomo šli le-to po vrsti tudi na drugo «zasluge» gospoda Agneletta in njegovih oprod.

Prejeli smo

Prejeli smo od tako imenovanega «Akcijskega odbora za obrambo Svobodnega tržaškega ozemlja» nekakšno «izjavo» o sestanku slovenskih občinskih svetovalcev občine Devin - Nabrežina v nedeljo 12. t. m. o obljubi teh svetovalcev, da bodo BREZPOGOJNO branili realizacijo Svobodnega tržaškega ozemlja itd. Ob tej priliki opozarjamo vse Slovence Tržaškega ozemlja na naš včerajšnji članek pod naslovom «AKCIJSKI ODBOR» IN NJEGOVI OCETJE». Omenjeni akcijski odbor je namreč začel izkoriščati nepoučenost naših ljudi o tem, kaj se prav za prav skriva pod zvonko firmo tega «Odbora».

Ni prav nobenega dvoma, da njegovi očetje nimajo iskrenih namenov braniti Tržaško ozemlje, temveč da pod tem geslom zasledujejo svoje špekulativne politične interese, za katerih dosego bi hoteli izkoriščati naše ljudstvo. Zato pozivamo vse naše čitatelje, da pazljivo spremljajo vse naše članke, ki smo jih in ki jih bomo o delovanju omenjenega «Odbora» objavljali v našem dnevniku.

POROČILO ODBORA ZA POMOČ STAVKAJOČIM INDUSTRIJSKIM DELAVCEM

Sodelovanje VU in stavkovnega odbora

da bi tržaško delavstvo ne prejelo pomoči, ki so mu jo nudili delavci cone B - Odklonitev živil za stavkajoče delavce je bila cena za „doseženo enotnost" med vidalijevskimi sindikati in ostalo reakcijo

Odbor za pomoč stavkajočim delavcem sporoča, da je v coni A Tržaškega ozemlja zbral 1 milijon in 12 tisoč lir. Nabiranje je izvršil za pomoč stavkajočim s sodelovanjem organizacij, ki ta odbor sestavljajo, in sicer KP, STO, SIAU, OF, ASIZZ, Zveze partizanov STO-ja, ZAM, SHPZ, Zveze prosvetnih delavcev, Akcijskega sindikalnega odbora ter političnih preganjancev.

Znesek 1.127.000 se bo za malenkost zmanjšal za stroške čuvanja, zdravniškega pregleda, spremstva itd. Te stroške je bilo treba v Trstu poravnati za 500 stotov živeža, namenjenega stavkajočim.

Glede te količine živeža, ki je prispela v Trst iz Istrskega okrožja kot prvo darilo tamkajšnjih delavcev, sporoča odbor za pomoč stavkajočim, da je bilo treba po 6 dneh, ko so bila ta živila v tržaškem pristanišču, odpeljati skoraj vso količino nazaj v cono B. Zaradi nerazumljivega ponašanja stavkovnega odbora, ki je ta živila odklonil, je Vojaška uprava v nasprotju s svojimi prvotnimi obljubami ukazala, svojim davčnim in carinskim organom, da iterjajo za omenjeno blago vse različne takse, ki bi samo za to prvo količino znašale več milijonov. V takem položaju odbor za pomoč ni mogel storiti drugega, kakor da je živila zopet odpeljal v cono B ter tamkajšnjemu okrožnemu odboru za pomoč nasvetoval, da bi se ta živila na kak način stavila na razpolago stavkajočim.

Od 500 stotov živil je bila izvzeta od hujšega obdavčenja samo moka. Zaradi večdnevnega zadržavanja v prosti luki pa se je kakih 100 stotov koruzne moke pokvarilo.

Odbor za pomoč stavkajočim industrijskim delavcem obvešča stavkovni odbor, da mu je na razpolago navedena vsota denarja in naj stavkajoči odbor sporoči način za prenos omenjene vsote.

* * *

Ko je stavkovni odbor zagrešil neodpustljivo dejanje, da je odklonil prvo količino živil in denarja, ki mu jih je stavil na razpolago odbor za pomoč stavkajočim, se je v prebivalstvu razširilo prepričanje, da je ta odklonitev eden izmed pogojev za zloglasno «doseženo enotnost». Tako ravnanje pa je postavilo ljudi iz vodstva stavke in njihove oddaljenejše organe v protislovje. Obveščeni smo namreč, da njegova baza in zlasti vidalijevci po vseh in po mestu izsiljujejo od zaupnikov odbora za pomoč stavkajočim zbrani denar in se sploh razburjajo, češ kam je šel ta denar itd. To je spet druga slika, ki prikazuje nepoštenost tega vodstva borbe, ki je služila samo tržaški in tuji reakciji. Delavcem naj bo to vsaj dobra šola za v bodoče.

Tudi tramvaj na Općine spet vozi

Stavkovni odbor sporoča v svojem 20. sporočilu, da se stavka industrijskih delavcev nadaljuje. Delavci, ki bi naj pričeli z delom morajo prejeti dovoljenje stavkovnega odbora na dom, kajti samo to dovoljenje zagotavlja, da je delodajalec pristal na pogodbo o plačilu zahtevanega ekonomskega priboljška. Vedno več lastnikov industrijskih podjetij, ki niso včlanjeni v Zvezo malih industrijcev, prihaja k stavkovnemu odboru, da podpišejo pogodbo s sindikalnimi organizacijami.

Za ACEGATom je tudi ravnateljstvo «Malih železnic» pristalo na plačilo dodatka dnevnih 56 lir. Tako je tudi tramvajska služba med Trstom in Općinami vzpostavljena. Tudi avtonomni institut ljudskih hiš (IACP) je glede svojih uslužbencev pristal na to, kar dolo-ča pogodba z Zvezo malih industrijcev.

Delavci SELVEGa so namenili stavkajočim prejemke enega dne, delavci pa, ki so bili za časa splošne stavke izvzeti iz stavke, so izročili koordinacijskemu odboru za pomoč stavkajočim ves zaslužek obeh dni splošne stavke.

Danes ob 10.30 bo v Miljah zborovanje stavkajočih, v nedeljo pa bo ob enaki uri na dvorišču Delavske zbornice zborovanje industrijskih delavcev. Koordinacijski odbor za pomoč stavkajočim je za danes popoldne ob 18.30 sklical na sedež Delavske zbornice zaupnike ter tovarniške odbore strokovnih zvez, ki ne stavkajo.

Razdeljevanje živeža stavkajočim na stadionu „Prvi maj"

Včeraj so začeli razdeljevati na stadionu «Prvi maj» živež, ki so ga nabrali delavci v coni B za stavkajoče delavce v Trstu. Zaradi ovir okupacijske oblasti razdeljujejo le belo in koruzno moko. Ostalo blago, ribe, mast, krompir, marmelado, sladkor in tobak pa delijo na bloku cone B v Skofijah in v Kopru.

Dopoldne je prišlo po blago le manjše število delavcev; eni niso imeli časa, drugi pa niso še vedeli za razdeljevanje. Takoj popoldne pa so stalno prihajali in odhajali delavci ali njihove žene. Do večera je število tistih, ki so dvignili živež, zelo narastlo. Nekateri pa so že dvignili tudi blago na bloku v Skofijah in so vsi zadovoljni prišli potem obvestit tovariše, ki razdeljujejo blago na stadionu «Prvi maj».

Razdeljevanje poteka naglo in nemoteno. Le okrog poldne so prišli trije vidalijevski «frkolaci» iz Skednja na ogled. Verjetno so si mislili, da bodo tam dobili «množico nahujskanih delavcev», ki pljuvajo na tovariško pomoč delavcev iz cone B. Pa bili so sami. Nemoteno so si lahko ogledali, kako poteka vse v redu, zgledali so količine pripravljenega blaga za razdeljevanje, začudeno so čitali obvestila in podatke o živežu, ki je na razpolago v Skofijah. Veseli obrazi gospodinj in delavcev, ki so odnašali domov, kar so jim bratsko poslali delavci iz cone B, pa so jim bili jasen odgovor na vse laži in psovke vidalijevskih sindikalistov, katerim je bolj pri srcu hujskanje delavcev proti delavcem kot pa borba proti velekapitalistom.

Razdeljevanje živeža se nadaljuje nepretrgano od 8.30 do 19. ure.

NAVODILA STAVKAJOČIM za razdeljevanje hrane

Od živeža, ki ga je nabralo delovno ljudstvo cone B za pomoč stavkajočim tržaškim industrijskim delavcem, bo od danes v petek, 17. t. m. od 7 ure zjutraj Odbor za podporo stavkajočim razdeljeval na stadionu «Prvi maj» na Vrdelski cesti za vsakega stavkajočega:

4 kg bele moke in 1 kg koruzne moke.

Sladkor, zabela, marmelada, ribe, krompir, cigarete in tobak pa se bo razdeljeval na bloku cone B v Skofijah ali v Kopru, ker je na ta živež angloameriška vojaška uprava zahtevala od Odbora za pomoč stavkajočim več milijonov lir carinskih pristojbin, ki bi jih moral plačati odbor na škodo stavkajočih.

Zato lahko vsak stavkajoči ali član njegove družine dvigne na bloku v Skofijah ali v Kopru sledeče količine živil:

1,5 kg marmelade — 1 kg zabele — 5 kg sladkorja — 5 kg rib — 5 kg krompirja — 250 g tobaka.

Vsak stavkajoči naj prinese s seboj: živilsko izkaznico in eno izmed zadnjih plačilnih obračunov (busta paga) svojega podjetja.

Seja predsedstva cone

Bodo gradili v Miljah novo prevozno ladjo?

Na redni seji predsedstva cone, ki je bila v sredo 15. t. m. pod predsedstvom inšpektorja dr. Furiana, je conski upravni odbor sklepal o številnih problemih redne uprave. Med drugimi je tudi odobril odločitev mestne občine o povišani tarifi za razobešanje zidnih lepakov. Najvažnejši sklep pa je bil oni, s katerim je upravni odbor odobril odlok miljske občine o zgraditvi nove prevozne ladje. Od 25 prisotnih članov jih je 23 glasovalo za prvotni predlog. Ladjo bi zgradili s pomočjo sredstev ERP in bi stala okrog 220 milijonov lir.

SLAVA PADLEMU BORCU

Tov. VLADIMIR ŽVAB - NIKOLAJ

Te dni praznujemo peto obletnico smrti tov. Vladimirja Zvaba — Nikolaja, ki se je rodil 12. III. 1910 v Skopem na Krasu. Ze kot študent realke je tov. Vladimir sodeloval v antifašistični borbi s Pinkom Tomažičem. Prvič je bil aretiran februarja 1943. ter odgnan v tržaške zapore. Ze je bilo določeno, da bo sojen po posebnem sodišču v Rimu, a k sreči je takrat fašizem propadel, kar je Vladimir izrabil, da je zbežal v partizane. Kot terenec je bil v tržaškem in goriškem okrožju in bil tudi šolski nadzornik. V bližnji Tribuše je bil 5. I. 1945 drugič aretiran, odpeljan v goriški zapor, od tam pa 2. II. 1945 v Mauthausen, kjer je za pljučnico umrl.

Tov. Vladimirju Zvabu - Nikolaju večna slava!

KOLEDAR

Gledališče - Kino - Radio

Sobota 18. februarja
Simeon, Drago
Sonce vzide ob 7.04, zatone ob 17.35. Dolžina dneva 10.36. Luna vzide ob 7.54, zatone ob 19.17.

Jutri nedelja 19. februarja
Konrad, Miloslav

SPOMINSKI DNEVI

1943 je narodni heroj Janko Premrl-Vojko (rojen v St. Vidu pri Vipavi) napadel kot partizan italijanske fašiste ter jih s svojim oddelkom potolkel kakih 40. V spopadu je bil ranjen v trebuh. Osem dni se je pri zavesti boril s smrtjo, ko pa je zmanjkalo injekcij, je junaški komandant brigade Simon Gregorčič izdihnil.

PRESKRBA

Delitev testenin, moke in masti. Sepral sporoča, da lahko dvignejo potrošniki v mestu in podeželju poleg izparelega mleka tudi še: **bele testenine** za vse kategorije potrošnikov in sicer po 2 kg na osebo proti odvzemu odrezka XIII. in XIV. «Generi da minestra» in **belo moko** za vse kategorije potrošnikov po 500 g na osebo proti odvzemu odrezka VII. in VIII. «Farina». **Mast** tudi za vse kategorije potrošnikov po 400 g na osebo proti odvzemu odrezka VII. in VIII. «Grassi» pa se prične deliti v ponedeljek 20. t. m.

Cena v mestu za kg testenin 100, moke 83 in masti 280 lir, na podeželju pa za kg testenin 102, moke 85 in masti 282 lir.

Danes Prešernova proslava v Ul. Molino a Vento 158

Prosvetna društva Pinko Tomažič, Oton Župančič in Franjo Marušič priredijo danes zvečer ob 20 v dvorani pri Gregoriu, Ul. Molino a Vento 158, proslavo obletnice smrti dr. Franceta Prešerna.

Vabljeni vsi člani in prijatelji društva!

Prešernova proslava v Ul. S. Vito 17

Prosvetni društvi Srečko Kosovel in Pinko Tomažič vabita člane na Prešernovo proslavo, ki bo v ponedeljek 20. t. m. ob 20 v Ul. S. Vito 17.

Vabljeni vsi!

SHPZ-odsek za ljudsko prosveto

sporoča tečajnikom in ostalim interesentom, da se bo v nedeljo 19. t. m. nadaljeval režisersko-igralski tečaj, (ki se je pričel 12. t. m.) v Ul. Ruggero Manna 29, II. ob 9. uri.

Vabljeni vsi, ki se zanimate za igralsko umetnost!

Za novoletno jelko so darovali

II. okraj:

Saksida Natalija 100, Luči Antonija 300, Piščanc Rafael tričetrt kg biškotov, Husu Rudi 1.000, Ukmar Ana 100, Ozbič Marija 100, N. N. 100, N. N. 25, Cebulec Ivan 100, Perko-Rupena 500, N. N. 500, N. N. 200, Svara Silvij 50, N. N. 200, Vokič 100, N. N. Doljak 200, Dubin 100, N. N. 100, N. N. 100, Rozelja Karlo 50, Furlan Drago 200, Glavina V. 30, Pavlica Nada 50, Furlan Stane 200, Mravlja Stanko 50, Kralj Franc 300, Pavlica Nada 30, Stančič Konštantin 200, Povh Franc 220, M. O. 50, Miro 100, Romano 50, Rudi 100, Alojz 100, N. N. 100, Suhodolnik 100, Pirec Karla 300, Brajkovič 200, N. N. 50, Costa 50, Sara 1.000, Milka 200, Filippi 100, Zubin Lidija 100, Stanissa Giuseppe 100, Vuscovich Antonija 100, Trani Giovanni 200, Poles Anton 200, G. G. 200, De Bollo Anton 200, D. F. 150, Ferenaz Ana 50, Ferenaz Matteo 50, Dolgan 200, V. C. 50, Wiegele M. 50, Olga 20, Marta 20, Viola 20, Fabio 20, Cossino Marcoli 20, Cossino Modesta 20, Beli 20, Brunetti 20, N. N. 20, Melised 20, Visintini 20, N. N. 20, Orasen Ivanka 200, Abram Alojz 100,

(Nadaljevanje sledi.)

* * *

V odgovor lažikominformistom darujem za petletni plan 500 in za revne dijake 500 lir. Luša Viktor.

Opozorilo

Vsem mestnim prosvetnim društvom javljamo, da se «otroško rajanje», ki ga je organiziralo prosvetno društvo «Vojka Smuc» za nedeljo 19. t. m. popoldne — ne bo vršilo.

Odložen izlet PDT v Črni vrh

Izlet PDT v Črni vrh, določen za to nedeljo, je zaradi neugodnih snežnih razmer preložen na prihodnjo nedeljo 26. t. m. Prijavljenci, ki se izleta dne 26. t. m. ne morejo udeležiti, naj to sporočijo v teku ponedeljka na običajnih krajih, pri Gecu in pri Pircu.

Nove grobnice na pokopališču pri Sv. Ani

Uprava občinskega pokopališča pri Sv. Ani sporoča, da bo v najkrajšem času pripravljen prostor za nove pokope od 8. do 14. vrste, kjer so posmrtni ostanki pokopanih od 6. aprila do 6. novembra 1939.

Kdor bi hotel posmrtne ostanke prenesti v drug grob, se mora obrniti do 31. marca na odsek za pokopališča v Ul. Teatro 5, III, soba 43. Isto velja tudi za odstranitev nagrobnih plošč ali drugih pogrebnih znakov, katere smejo dvigniti svojci le proti potrdilu omenjenega urada. Po preteku tega roka ostanejo vsa nagrobna znamenja last občine.

BRZOJAVKE ZA VZHODNO NEMČIJO

Ravnateljstvo pošte in telegrafa v Trstu obvešča, da se sprejemajo vsakor... namenjene v Vzhodno Nemčijo pod istimi pogoji glede pristojbin, ki veljajo za angloameriško ter francosko cono Nemčije. Brzojavke se bodo pošiljale po liniji Milan-Hamburg.

Nočna služba lekarn v mesecu februarju

Biasoletto, Ul. Roma 16, tel. 52-18; Depangher, Ul. Sv. Justa 1, tel. 94-115; Manzoni, Ul. Settefontane 2, tel. 90-965; Marchio, Ul. Ginnastica 44, tel. 95-417; Rovis, Goldonijev trg 8, tel. 80-09; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju imata stalno nočno službo.

TRZASKA BORZA

Zlati šterling 8000-8050, papirnati šterling 1580-1620, dolar 663-665, telegrafski dolar 675-676, švicarski frank 155-156, 100 francoskih frankov 170, avstrijski šiling 22-23, zlato 910-915.

Prihodnja športna nedelja

NOGOMET

Na igrišču «Prvi maj» ob 10.00: Sv. Ivan - Montebello; ob 13.00: Sv. Ana - Gorica in ob 15.00: Općine - Ponzianina.

v Izoli ob 14.30: Arrigoni - Nova Gorica;

v Kopru ob 14.30: Aurora - Novi grad;

v Umagu ob 14.30: Umag - Piran in

v Brtonigli ob 14.30: Brtonigla - Meduza.

ODBOJKA

Program tekem v odbojki za «Zimski pokal», ki bodo na stadionu «Prvi maj» je sledeč:

ob 8.30: Sv. Ivan - Dijaški dom; ob 9.00: Dijaško društvo - Polet; ob 9.30: Košarkarski klub - Sv. Ivan; ob 10.00: Košarkarski klub - Novinarji; ob 10.30: Bazovica - Dijaško društvo; ob 11.00: Polet - Dijaški dom; ob 11.30: Sv. Ivan - Enotnost.

LAHKA ATLETIKA

Odsek za lahko atletiko pri ZDTV priredi jutri kross za «Zimski pokal». Zbirališče atletov ob 10.00: na stadionu «Prvi maj», pričetek ob 11.00.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE za Tržaško ozemlje

Jutri 19. t. m. ob 10 dopoldne gostovanje v SKEDNJU v korist stavkajočim z igro Pavla Golie

„Sneguljčica"

Prodaja vstopnic pri «Adriaekspress», Ul. Fabio Severo 5 b danes od 9 - 12 ter od 15 - 19; v nedeljo pol ure eno uro pred predstavo pri blagajni v Skednju.

Gledališče Verdi

Danes ob 20.30 bo v gledališču Verdi tretja ponovitev Illesbergove opere «Trittico». Predstava bo za red A. Jutri pa bosta dve predstavi in sicer ob 17.00: «Trittico», ob 21.00 pa za red B «La Wally».

ZABAVNI VECER priredi danes barkovljansko prosvetno društvo v svojih društvenih prostorih za člane in prijatelje društva. Začetek ob 20. K obilni udeležbi vabi odbor.

ROJSTVA SMRTI IN POROKE

Dne 17. februarja 1950 se je v Trstu rodilo 17 otrok, umrlo je 10 oseb, porok pa je bilo 7.

Poročili so se: uradnik Joseph James Lynch in gospodinja Josipina Ventriglia, avtomobilski izvošček Donald Mearns in prodajalka Lilija Favretto, mornar Del Cante Rihard in gospodinja Marcella Faganelli, vojak ameriške vojske Salvatore Barone in gospodinja Marija Lucija Colombo, mornar Matej Demartini in gospodinja Kristina Gregorič, častnik ameriške vojske Joseph J. Naddeo in šivilja Frančiška Mosetti, vojak ameriške vojske Louis Agaliotis in pletilja Ana Ritossa.

Umrli so: 77-letni Ivan Guadagno, 59-letna Ida Guadagno, vd. Cescutti, mesec dni star Lucio Costanzo, tri ure stari Frančišek Maleschi, 58-letni Emanuel Honig, 69-letna Marija Lukežič, 79-letna Olga Prochides, vd. Chiassutti, 83-letna Elena Ragusin, vd. Rizzotti, 75-letna Leonilda Domič-Savič, vd. Cozzi.

RADIO JUGOSL. CONE TRSTA

(Oddaja na srednjih valovih 240 m ali 1250 kc)

SOBOTA 18. 2. 1950

6.30: Jutranja glasba; 6.45: Poročila v ital. in objava sporeda; 7.00: Napoved časa - poročila v slov. in objava sporeda; 7.15: Jutranja glasba.

12.00: Hanson: Simfonija st. 4; 12.30: Zabavna glasba; 12.45: Poročila v ital.; 13.00: Napoved časa - poročila v slov.; 13.15: Pevski koncert sopranistke Slavice Batistute - nato lahko glasba; 13.45: Gospodarski pregled v ital.; 14.00: Igra mali ansambel iz Ljubljane; 14.30: Pregled tiska in poročila v ital.; 14.45: Pregled tiska in poročila v slov.

17.30: Plesna glasba; 18.00: Italijanske narodne pesmi; 18.15: Pionirska ura (v ital.); 18.45: Poročila v hrv.; 19.00: Glasbena medigra; 19.15: Poročila v ital.; 19.30: Napoved časa - poročila v slov.; 19.45: Poje slovenski sindikalni kvintet; 20.00: Hrvatski kulturni prilog; 20.30: Hrvatske pesmi; 20.45: Politični pregled (v slov.); 21.00: Večer sobotni večer (v slov.); 21.30: Igra zabavni orkester; 22.00: Večerni koncert; 22.30: Plesna glasba; 23.00: Zadnja poročila v ital.; 23.05: Zadnja poročila v slov.; 23.10: Objava sporeda; 23.15: Glasba za lahko noč; 23.30: Zaključek.

KINO

Rossetti. 16.00: «Pismo trem Marijam», J. Grain, L. Darnell.
Excelsior. 16.00: «Cvetlice v prahu», Greer Garson in Walter Pidgeon.
Fenice. 16.00: «Obupna ljubezen», Ida Lupino in Dane Clark.
Filodrammatico. 16.00: «Nevarne na vojno» B. Hope in D. Lamour.
Alabarda. 16.00: «Smrtonosni dvoboj» J. Bennet.
Garibaldi. 14.30: «Totò iz doma».
Ideale. 15.30: «Na ostrini noža», T. Power, G. Tierney.
Impero. 14.30: «Maclovia» M. Felix.
Italia. 16.00: «Suženj preteklosti» Peggy Cummings, R. Colman.
Vittorio Veneto. 16.00: «Nebo lahko čaka», Gene Tierney, Charles Coburn.
Adua. 15.00: «Junaki brez domovine» John Wayne.
Armonia. 15.30: «Mornar Simbad» Douglas Fairbanks in Maureen O' Hara.
Belvedere. 16.00: «Kalifornija» Deanna Durbin.
«Ob morju». 15.00: «Vzgoja človeštev», sovjetski film.
Azzurro. 16.00: «Vražji otok» Clark Gable.
Viale. 16.00: «Grenka usoda», E. Robinson.
Marconi. 15.30: «Ciganska kri» Annabella in Henry Fonda.
Massimo. 16.00: «Dopisnik X» Heddy Lamar.
Nuovo Cine. 15.30: «Pravica za Indijance» W. Boyd.
Odeon. 16.00: «Vojne dogodivščine» Nino Taranto.
Radio. 15.30: «Princ Azim», Sabu.
Savona. 15.00: «Ljubša mi je krava» Dany Kaye.
Venezia. «Senca pod vislicami».
Vittoria. 16.00: «Kapitan Blood» Errol Flynn, Olivia De Havilland.

S SEJE TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Resolucije šovinističnih strank za priključitev vsega STO-ja k Italiji

Italijanski šovinisti postajajo s svojim dokazovanjem pravic Italije do Trsta že žalostno-smešni - Ponesrečen nastop „demokrata" Agneletta

Občinski svet je na včerajšnji seji načel vprašanje Svobodnega tržaškega ozemlja. Čeprav so se vidalijevci zavzeli za to, da bi se razprava o tem prenesla na eno prihodnjih sej, je večina ugodila županovi zahtevi, da se z obravnavo prične še ta večer.

Župan je v začetku prečital tri resolucije naslovljene na OZN, predložene od treh različnih strank, t. j. od Fronte za neodvisnost, ki se zavzema za enotno upravo obeh con v okviru svobodne tržaške države, drugo od Italijanskega bloka, ki zahteva priključitev obeh con k Italiji in tretjo, predloženo od demokristjanov in ki je v glavnem podobna drugi. Spričo teh treh resolucij, pa je občinski odbor predložil svetu v preučitev, razpravo in volitev tudi lastno zanašajoče se na zvesti glasovalni stroj, ki bo kakor malone vsakokrat, končno odobril županov in odborov predlog.

Kajpada se je tudi vloga odbora sklicevala že na pozabljeno, vendar edino oporo, na podlagi katere bi bilo možno ustreči njihovi zahtevi, naj bi bili obe coni vrnjeni Italiji: predlog treh zapadnih zunanjih ministrov z dne 20. marca 1948 leta. Za razliko od ostalih pa omenja resolucija odbora tudi interes, ki sta ga baje pokazali jugoslovanska in italijanska vlada za rešitev tega vprašanja.

Med prvimi so se razgovorili demokrščanski zastopniki ter si zaarali toliko časa, da so lahko povedali vse ono, kar smo imeli priliko slišati v italijanskih oddajah in čitati v šovinističnem tisku skozi pet let po zadnji vojni. Pompozno je bila zapeta pesem o antični italijanski civilizaciji in neštetokrat ponovljena beseda madrepatria. Na drugi strani pa se je kajpada skušalo prikazati cono B, upravljano od jugoslovanskih oblasti, kot nekaj pošastnega, nekakšne zemeljske vice, iz katerih lahko otme trpeče edino le Italija. (Pri tem bi ne bilo odveč pripomniti, da večinski svetovalci nikdar ne zamudijo prilike nekaj te antične kulture pokazati tudi v občinskem svetu, kjer z neslanimi in čestokrat dokaj naivnimi toda žaljivimi opazkami in medklici motijo utemeljevanja svojih nasprotnikov).

Izmed večinskih svetovalcev in nabijačev proti jugoslovanski vojni upravi se je na pr. Bologna ta večer oborožil s stoterimi listi in listki, izdanimi v coni B, katerih vsebino je prikrojil po lastni zamisli. Nad eno uro je s temi nesmisli dolgočasil občinske svetovalce ter pripravil celo pristaše iz vrst krščanske demokracije v zdolgočaseno nevoljo in končno še samega župana, ki mu je z vtihotapljenim listkom sporočil verjetno nekaj besed v zvezi z dolro brado.

Dr. Giampiccoli je poudaril, da je mogoče doseči zadovoljivo rešitev vprašanja STO le na podlagi medsebojnega sporazuma obeh uprav, na čemer tudi sloni vloga neodvisne fronte.

Svetovalec Morelli (MSI) se je izrekel sicer za odborovo resolucijo, vendar je z obžalovanjem ugotovil, da bo brzčas postala glas vpijočega v puščavi kakor številne dosedanje vloge v tej zvezi. On, je dejal, nima namena dokazovati vseh mogočih pravic, ki jih ima Italija do Trsta, tako z gospodarskega kakor s političnega gledišča, da zgodovinskega sploh ne omeni, ker bi postal vsekakor preobširen, potem ko lahko poseže vse tja do paleolitske dobe. In to je povedal zastopnik MSI z vso resnostjo.

Nepoučeni bi lahko v takih prilikah, ko se namreč diskusija v mestnem svetu kakor koli dotakne italijanske kulture in italijanske zgodovine prišel do kaj naglega zaključka: da ima zemeljska skorja kulturo, za katero se mora zahvaliti Italiji, nastanek te skorje pa da predstavlja že začetek italijanske zgodovine.

Mnogo skromnejšega se je pokazal dr. Agneletto (SDZ), ki je opravičujoč se povedal, da bo primoran glasovati proti vlogam večine, ker ni za priključitev Trsta k Italiji. Kajti samostojni Trst po njegovem mnenju prav lahko izhaja brez tuje pomoči. In da to dokaže — je dejal — lahko navede dokaj argumentov, ki pa so bili, na žalost, tako nepreprič ljivi in naivni, da so vzbudili v dvorani pomilovanje in posmeh. Dr. Agneletto je s klavrnim nastopom napravil slabo uslugo «Demokraciji» in njenim demokratom, ki mu bodo lahko upravičeno očitali, da je zanemaril vso literaturo v tem pravcu, literaturo, ki nudi neprimerno solidnejše dokaze v prilog samostojnosti Trsta, nego jih je sam navajal na snočnji seji.

Intervencija svetovalca Radicha, ki je zahteval, naj svet obsodi nasilstva policije proti stavkajočim, je spravila župana dokajšnjo nevoljo. Spočetka sploh ni hotel prekiniti razprave o STO-ju, končno pa je popustil in odvrnil, da on in odbor tu ne moreta ničesar ukreniti. Zagovarjal je policijo ter valil krivdo za morebitne «preveč očitne» nastope na prestrogo službenost tega ali onega inšpektorja.

Razprava o STO-ju bo povzeta na prihodnji seji v torej ob 17.

Pošteni ljudje

Vsota 36.576 lir čaka na lastnika

Poštenost je ena izmed najlepših človeških čednosti, katero pa na žalost ne najdemo več v toliki količini kot nekdaj. Bila je pač strašna vojna, ki je v veliki meri pripomogla k temu. Na srečo pa je kljub temu še ukoreninjena v ljudeh. Tako sta se na primer včeraj zglasila na eni izmed policijskih postaj 36-letni Maicus Giovanni in 35-letni Rizzi Marino, oba iz Ul. Media 39, in prinesla s seboj v papir zavito vsoto 36.576 lir. Cedno vsotico denarja sta našla njuna sinova Maksimiljan in Albert. Lastnik dobi denar na policijski postaji v Ul. Caprin.

Na isti postaji dobi lastnik nazaj tudi usnjeno aktovko z 1 parom čevljev, 1 parom spodnjih hlač in 1 parom nogavic, ki jo je neki pošteni najditelj našel v bližini lekarne «Croce verde» v Ul. Settefontane.

Eksplozija kotla v tovarni ILVA

Včeraj dopoldne ob 11.50 je v nekem oddelku tovarne ILVA prišlo do silovite eksplozije nekega kotla. Na kraj eksplozije je takoj privozil avtomobil Rdečega križa, ki pa se je k sreči vračal prazen na postajajališče RK na Trg Vittorio Veneto. Eksplozija, ki je povzročila mnogo dima in še več strahu, na veliko srečo ni zahtevala nobene človeške žrtve in je povzročila le neznatno škodo.

Podelitev Prešernovih nagrad

Slovensko hrvatska prosvetna zveza je letos na Prešernovi proslavi prvič podelila pet Prešernovih nagrad

Ker zaradi stavke naš list ni izhajal, nismo poročali o nekaterih dogodkih, ki jih moramo ceprav z zamudo, vendar omeniti.

Slovensko - hrvatska prosvetna zveza je na obletnico Prešernove smrti 8. februarja priredila Prešernovo proslavo. Obletnica Prešernove smrti je za Slovence vsako leto kulturni praznik. Pa ne samo 8. februarja temveč ves teden pred to obletnico je posvečen Prešernovemu spominu.

Slovenci v Trstu Prešernovega praznika ne moremo proslaviti tako, kot bi se spodobilo za tak dan. Ceprav slavimo spomin pesnika evropske višine in čeprav ga slavimo v Trstu, to je skoraj v velemestu, se moramo vendar na to proslavo zbirati v predmestnih zasilnih dvoranah. Pri velikem številu dvoran v Trstu za slovenske kulturne prireditve ni dostojnega prostora. Slovenci vidimo v tem očitno voljo in hotenje vseh oblasti od vojaške uprave do mestne občine da naše kulturno delovanje in naš kulturni razvoj zavirajo in končno zatro. Noben izgovor in nobena pretveza nas ne more in nas ne bo mogla nikoli prepričati, da ne bi bilo mogoče tržaškim Slovencem dati na razpolago dostojne dvorane za tak praznik kakor je Prešernova spominska proslava.

Dasi se letošnja Prešernova proslava uvršča med redne vsakoletne Prešernove proslave in torej ni imela tistega značaja kakor lani ko smo slavili stoletnico Prešernove smrti, je bila vendar za nas tržaške Slovence letošnja na zunaj skromna proslava v dvorani stadiona «Prvi maj» vendar pomembna. Prvič so bile namreč v Trstu razdeljene Prešernove nagrade.

Glavni odbor SHPZ je na eni izmed svojih sej sklenil, da bo podelil denarne nagrade raznim kulturno prosvetnim skupinam ali posameznikom, ki se bodo vsako leto na svojem področju posebno odlikovali. Te nagrade se bodo razdeljevale na obletnico Prešernove smrti in se bodo imenovale Prešernove nagrade. S tem, da je SHPZ ustanovila te nagrade in jih imenovala po Prešernu, je hotela poudariti kulturno enotnost z matično slovensko kulturo; v Sloveniji se namreč tudi vsako leto na Prešernovo obletnico razdeljujejo Prešernove nagrade.

Letošnji nagrajenci so naslednji:

1. Pevski zbor «Ivan Cankar», ki je prejel kot nagrado 30.000 lir.

2. Pevski zbor «Slavko Skamperlen» je prejel 20.000 lir.

3. Dijaška folklorna skupina je prejela 15.000 lir.

4. Mladinski tamburaški zbor «Ivan Cankar» je prejel 10.000 lir.

*5.

ISTRSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301a - I. - TEL.: 70

Borbeni duh v brigadah naših žen

Delovne norme so vzpodbudile tekmovalni duh za večjo storilnost

Ni še dolgo tega, odkar so naši delovni kolektivi sprejeli v svoj delovni sistem način dela po brigadah in na podlagi norm. Toda kljub kratki dobi so tako brigadne skupine kakor tudi posamezni tovariši in tovarišice pokazali veliko spretnost v delu, ki izraža po drugi strani tudi veselje in brezmejno požrtvovanje za skupnost. Zdi se skoro nemogoče, da se naši delavci in delavke v tovarnah in podjetjih, da se naši tovariši in tovarišice v obdelovalnih zadrugah naravnost z zagrizenostjo lotijo sleherni dan dela, ki jih čaka, odnosno ki jim je odmerjeno. Zato bi bilo krivično, če bi šla naša javnost neopaženo mimo teh ljudi, ki so se vrgli na delo, da priborijo vsej skupnosti boljše življenje in da storijo vsak dan mnogo več, kakor je pa njihova dolžnost.

Pred seboj imamo podatke iz tovarne Arrigoni v Izoli, kjer medsebojno tekmujejo posamezno in v brigadah ondotne delavke. Tako je bila na dan 25. januarja razglašena kot najboljša delavka Bembič Eliza, ki je s svojimi delovnimi uspehi prekoračila normo za 34 odst. Najboljša brigada pa je bila brigada št. 25, ker je prekoračila normo za 5 odst. V brigadi so delale poleg že imenovane Bembič Elize še Rotta Bruna in Gerbac Marija.

Tudi naslednji dan 26. januarja je bila prva med vsemi Bembičeva, saj je prekoračila normo za 46 odst. Enako se je odlikovala brigada štev. 25 z istimi članicami kot dan preje, ki so presegle normo za 7 odst.

27. januarja je istotako brigada štev. 25 presegla normo za 16 odst., medtem ko je bila ta dan najboljša delavka Globac Marija, ker je presegla normo za 43 odst. V brigadi so delale še Bembič Eliza in Gerbac Marija.

Za tem je 28. januarja dosegla prvenstvo znova Bembič Eliza, ki je imela v svoj prilog 43 odst. nad normo. Se vedno je bila prva brigada št. 25 z 11 odst. nad normo. V brigadi so delale poleg Bembičeve še Majcen Marija, Rotta Bruna in Gerbac Marija.

Z dnem 30. januarja je s 84 odst. nad normo še vedno vodila Bembič Eliza med posamezniki in brigada štev. 25 s svojimi 44 odst. nad normo med skupinami. V brigadi so bile Bembič, Majcen in Rotta.

31. januarja je prevzela prvenstvo brigada štev. 6, ki je presegla normo za 35 odst., med tovarišicami pa je bila prvakinja Gerbac Frančiška s 70 odst. nad normo. Poleg Gerbac F. so ta dan delale v brigadi še Felda Frančiška, Koren Santina, Gerbac Marija in Gerbac Vilma.

Tekmovanje je bilo vedno bolj ostro, kar razvidimo iz tega, da je naslednji dan 1. februarja bila najboljša brigada štev. 2 z 28 odst. nad normo. Od posameznih delavk se je najbolj izkazala Globac Marija, ki je dosegla 57 odst. nad normo. Poleg nje so tvorile brigadno skupino še Kocijančič Ana, Černejka Ana, Bossi Alojzija, Chicco Libera in Statič Antonija.

2. februarja si je priborila prvenstvo brigada št. 14, v kateri je bila prva Ražman Marija s 25 odst. nad normo. Z njo so delale isti dan Rihter Hortenzija, Fecchiar Valerija, De Grassi Silva, Goina Nerina, Costanzo Ana in Bernardi Marija. Toda Rožman Marijo je ta dan prekosila že vedno Gerbac Frančiška, ki je bila prvakinja vsega delovnega kolektiva in ki je presegla normo za 33 odst.

Že drugi dan je bila razglašena kot najboljša brigada št. 16, ki je prekoračila normo za 12 odst. Nasprotno je dosegla Markežič Silva kot najboljša v brigadi 59 odst. nad normo. Z njo so delale še Keber Jolanda, Ivančič Angela in Betosso Ana.

V zadnjem trimesečnem tekmovanju, to je meseca oktobra, novembra in decembra 1949 je dosegla prvo mesto tov. Gregoretti Frančiška, ki je prekoračila normo povprečno za 85 odst. Njene uspehe je pripisati tudi okolnosti, da je vso tedanjo dobo izostala nepravičeno od dela samo enkrat. Zato ni čudno, da je bila že dvakrat razglašena kot udarnica.

Tako imenovanim brigadam, kakor tudi njihovim članicam in posameznim prvakinjam čestitamo k njihovim tekmovalnim uspehom.

Medsebojna pomoč

Delovna zavest in požrtvovalnost delavcev podjetja „Bor", ki so pomagali pri pripravljanju drogov za električno napeljavo v Istrskem okrožju

Vsem je znano, da zahteva elektrifikacija našega podeželja v Istrskem okrožju različen material in med tem tudi lesene drogove za napeljavo toka. Te drogove nam dobavlja Jugoslavija in sicer iz Hč pri Mariboru. Seveda imajo tamkajšnja podjetja zaradi petletke prav tako, kakor pri nas polne roke dela. Tudi njim primanjkuje delovna sila. Zato je podjetje v Hočah prosilo naše podjetje «Bor» naj bi poslalo skupino delavcev iz našega okrožja, ki bi pomagala izvesti potrebna dela. Podjetje «Bor» se je takoj odzvalo in poslalo v Hoče 10 delavcev, ki so izvršili naslednja dela:

V dnevih od 24. januarja do 3. februarja so uporabili 220 delovnih ur za čiščenje snega, dalje so pripravili 850 kvadratov ali 120 kubičnih metrov lupljenih drogov. Vseh teh 850 drogov so že odpeljali od tovarne na cesto.

Kakor razvidno je navedena skupina delavcev opravila vse to delo v 10 dneh, tako da je prišlo na vsakega delavca 22 ur za čiščenje snega, poleg tega pa je že vsakdo pripravil in odpeljal 85 drogov.

Nedvomno je teh 10 delavcev «Bora» opravilo veliko delo, ki je vredno vse hvale. Tako jim je sindikat železniških prevoznih delavcev in nameščencev podružnice Hoče poslal sledeče pohvalno pismo:

«Vsem delavcem in zastopniku tvrdke «Bor» v Kopru (tov. Okrožniku Francetu) izreka sindikat železniških delavcev in nameščencev Jugoslavije - podjetje za impregnacijo lesa v Hočah pri Mariboru, pohvalo za njihovo požrtvovalnost pri delu, kakor tudi za njihovo disciplino. Kljub slabemu vremenu so izpolnjevali dane jim naloge ter celo presegli normo».

Od podjetja za impregnacijo lesa v Hočah pa je podjetje «Bor» prejelo sledeči dopis:

«V imenu uprave železniškega podjetja za impregnacijo lesa v Hočah in v imenu sindikalne podružnice se Vam zahvaljujemo za pomoč, ki ste jo nudili našemu podjetju pri njegovem delu za izvedbo socializma. Posebno se zahvaljujemo vašim delavcem, ki ste jih poslali v pomoč našemu podjetju in kateri so pokazali voljo do dela in nas s tem razbremenili naših težkih nalog pri izvrševanju plana.

Delavci iz STOja so pokazali s svojim delom in požrtvovalnostjo, da živimo v skupnem gospodarstvu, oziroma da si nudimo medsebojno pomoč. S tem jim daje uprava našega podjetja vsestransko priznanje in se jim zahvaljuje za njihovo sodelovanje».

Tako nam je dan zopet dokaz, da se naši delavci zavedajo dolžnosti do skupnosti in da radi prispevajo k graditvi socializma. Čeprav so delali v težkih prilikah, niso omahovali. Upoštevati je treba še to, da je večina teh delavcev iz Kopra, ki niso bili vajeni naporov, ki jih zahteva gozdno delo. Istočasno so vsi ti tovarišj prispevali k utrditvi bratstva med slovenskimi in italijanskimi delavci, ne meneč se za ves šovinizem reakcionarjev in nastrpnost kominformistov. Zato naj bodo ti delavci v zgled vsem, ki želijo da bi socializem čim prej izveden.

Delavci, ki so bili zaposleni v Hočah pa so naslednji:

Giovannini Santo, Marsi Pavel, Bordon Ivan, Norbedo Otvel, Bordon Ivan, Norbido Otli Albin, vsi ti iz Kopra ter Derossi Nevio, Delise Karel in Vascotto Sergij iz Izole, dalje Rodala Avgust iz Dekanov in Skorovič Martin iz Skocijana uri Kopru.

Portorož

Po delu malo razvedrila Danes kulturni večer

Slovensko prosvetno društvo «Oton Zupančič» v Kopru priredi s sodelovanjem vojaške godbe in folklorne skupine iz Dekanov danes 18. februarja ob 20, uri v Domu Armije v Portorožu kulturni večer.

Na sporedu so samospevi, zborovsko petje, enodejanka, recitacije, instrumentalna glasba in folklorni plesi. Po končanem sporedu bo še prosta zabava.

Kdor se želi udeležiti te prireditve iz Kopra, naj se prijavi pri Podzvezi SHPZ. okrajni ljudski odbor (pritličje), danes do 12. ure.

Letni plan - uspeh borbe delovnih ljudi

Ljudstvo odobrava veliko delo ljudske oblasti

Sklep Istrskega okrožnega ljudskega odbora, s katerim je odobril predloženi enoletni plan, je vzbudil po vsem okrožju splošno odobravanje. Na številnih množičnih sestankih se naše prebivalstvo seznanja z vsebino enoletnega plana, ga preučuje in diskutira o njem. Vse prebivalstvo se zaveda, da bo izvršitev v planu predvidenih del pomenila zopet velik korak v našem gospodarskem, kulturnem in socialnem napredku. Isto tako se bo ljudska oblast sama še močneje utrdila in njen pomen bo zopet zrasel. V političnem oziru bo izvršitev enoletnega plana dokazala, da naše ljudske množice stojijo trdno in enotno za Slovensko italijansko antifašistično unijo ter KP, ki šta glavni pobornici pri zamisli tega plana. Ljudstvo se zaveda in čuti, da je vse delovanje ravno KP usmerjeno samo v dobrobit Istrskega okrožja in njegovega prebivalstva ne glede na narodno ali socialno poreklo posameznikov.

Tako so se nedavno zbrali na množičnem sestanku prebivalci baze SIAU v Skocijanu pri Kopru in posebej člani sindikalne podružnice kmetijske šole v Škocijanu. Tudi oni so preučili odločbo Istrskega okrožnega ljudskega odbora o enoletnem gospodarskem planu in z navdušenjem odobrili to veliko delo ljudske oblasti. V posebni resoluciji poudarjajo nadalje, da pomeni enoletni plan velik udarec reakciji in izkoriščevalcem. Vsi navzoči so tudi izjavili, da so pripravljeni brez oklevanja stopiti v borbo za uresničenje plana, ki predstavlja korak na poti, ki vodi naše delovno ljudstvo v socializem. Končno izražajo zaupanje KP STO, voditeljici našega delovnega ljudstva.

Partijski aktiv prosvetnih delavcev koprskega okraja pa je na svojem nedavnem sestanku poslal Istrskemu okrožnemu ljudskemu odboru ob pričetku izvajanja enoletnega gospodarskega plana svoje priznanje in pozdrave z dostavkom:

«Našemu vodstvu stavimo na razpolago vse svoje sile in obljubljamo, da bomo svoje delo poglobili, strokovno izpopolnili in vsebinsko razširili. Vso pomoč bomo nudili prosvetnim ustanovam, sindikatom in vsem organizacijam, ki bodo našo pomoč potrebovale. Zavedamo se dolžnosti, katere nam nalaga enoletni gospodarski plan, zato bomo izvedli sklepe, ki smo jih v zvezi s planom sprejeli na današnji konferenci».

Podoben sklep je sprejela na svojem sestanku sindikalna podružnica podjetja «Prerad» — glavnega skladišča v Sv. Luciji. Tudi njeni člani so soglasno odobrili plan za leto 1950, ki bo pripomogel k izboljšanju razmer delovnega ljudstva.

Koper

Nedeljske nogometne tekme

SKUPINA A: Piran B - Aurora B na igrišču v Sv. Luciji ob 14.30; Saline - Olimpia na igrišču v Sečjolah ob 14.30; Rdeča zvezda - Portorož na igrišču v Ankaranu ob 14.30; Arrigoni B - Partizan na igrišču v Izoli ob 12; Adria - Meduša B na igrišču v Izoli ob 10.

SKUPINA B: Nova vas - Novi grad B na igrišču v Novi vasi ob 14.30; Buje - Materada na igrišču v Bujah ob 14.30; Dajla - Vilanija na igrišču v Dajli ob 14.30.

Dosedanja klasifikacijska lestvica

Arrigoni B	6	6	0	0	39	3	12
Aurora B	6	4	1	1	17	7	9
Partizan	7	3	2	2	15	8	8
Strunjan	7	4	0	3	16	8	8
Meduza B	7	4	0	3	6	10	8
Adria	7	3	0	4	19	16	6
Rdeča zvezda	6	2	1	3	8	14	5
Piran B	7	2	1	4	6	22	5
Olimpia	4	0	1	3	3	21	1
Saline	4	0	1	3	3	21	1
Portorož	5	0	1	4	3	15	1
Umag B	8	7	1	0	24	7	15
Brtonigla B	7	4	2	1	10	4	10
Buje	5	4	0	1	15	5	8
Novi grad B	5	3	1	1	10	4	7
Vilanija	6	2	2	2	14	10	6
Materada	7	2	1	4	9	15	5
Dajla	6	2	0	4	6	11	4
Seget	6	1	1	4	4	13	3
Nova vas	5	1	0	4	3	12	2
Sabudrija	5	0	0	5	3	17	0

Širite in čitajte Primorski dnevnik!

IZ LETOŠNJEGA GOSPODARSKEGA PLANA

MEHANIZACIJO POLJEDELSTVA je treba povečati za 90 odst.

Temeljna naloga poljedelstva je izkoristiti klimatske in ostale pogoje za povečanje donosnih nalog v poljedelstu: v vrtnarstvu, vinogradništvu, sadjarstvu, mlekarstu, predelovanju in proizvodnji maščob. Z nakupom novih traktorjev je treba v primeri z letom 149 povečati mehanizacijo poljedelstva za 90 odst.

Davčne prijave dohodkov

Istrski okrožni ljudski odbor v Kopru — oddelek za finance je izdal naslednji

RAZGLAS.

Na osnovi člena 33 odloka o neposrednih davkih za področje Istrskega okrožnega ljudskega odbora z dne 14. septembra 1947 (Uradni list št. 2-1947) pozivamo vse davčne zavezance, ki imajo kakršen koli dohodek razen dohodkov od kmečkih gospodarstev, odnosno dohodke, od katerih plačajo davek ob izplačilu ali pa po določenih postavah, da predložijo v roku

OD 25. JANUARJA DO 25. FEBRUARJA 1950

letno prijavo o doseženem letnem prometu, kosmatem zaslužku, režijskih stroškov in doseženem čistem dohodku prejšnjega poslovnega leta za ugotavljanje davčne osnove, in sicer:

1. ZADRUGE (III. oblika)

Kmečke obdelovalne zadruge, kmečke proizvajalne in predelovalne zadruge (živinorejske, vinogradniške, ribiške in pod.), kmečke nabavno-prodajne, uslužbenske, konzumne in vse ostale zadruge, so dolžne prijaviti vse dohodke od gospodarske delavnosti in imovine, ki so jih dosegle v enem koledarskem ali poslovnem letu.

Vse zadruge so dolžne priložiti davčni prijavi po en izvod zadnjega odobrenega letnega zaključnega računa (bilanca) in en izvod zadnjega odobrenega računa zgube in dobička.

2. DRUŽBENE ORGANIZACIJE (IV. oblika).

Vse družbene organizacije so dolžne prijaviti dohodke, ki so jih dosegle od gospodarskega poslovanja in imovine. Dohodki od izdajateljske, prosvetne in umetniške delavnosti kakor tudi dohodki, ki jih pobirajo organizacije od svojih članov v obliki vpisnine in članarine, se ne prijavijo.

Davčna prijava se predlaga za dohodke, ki so bili doseženi v enem koledarskem letu.

3. LASTNIKI ZASEBNIH OBRATOV IN PODJETIJ, DELNIŠKE IN OSTALE DRUŽBE TER VSI ONI, KI IMAJO KAKRŠNE KOLI DOHODKE IZ SVOBODNIH POKLICEV ALI IMOVINE. (V. oblika).

Vsi davčni zavezanci, ki imajo kakršen koli dohodek od zasebnih delavnic, poklicev in imovine so dolžni predložiti davčno prijavo za vse dohodke, dosežene v enem koledarskem letu.

Pravne in fizične osebe, ki so dolžne voditi poslovne knjige, morajo priložiti davčni prijavi po en izvod bilance za leto 1949 z računom zgube in dobička.

Ako bilanca še ni potrjena, se mora predložiti začasno bilanco, a 15 dni po skupščini potrjeno bilanco in račun zgube in dobička.

V davčni prijavi je treba navesti tudi doseženi celokupni promet. Za celokupni promet se smatra skupna prodajna vrednost blaga ali izdelka, bodisi v gotovini ali pa na kredit, kakor tudi odškodnina za izvršene storitve, provizije, prejete obresti itd. Za izvršene storitve je treba navesti skupno vrednost odškodnine, ki jo je davčni zavezanec prejel v enem koledarskem ali poslovnem letu, n. pr.: za popravila, prevoze, žaganje drv, peko kruha, izdelavo obleke, provizije itd.

Vsi gori navedeni davčni zavezanci, ki so tuji lastniki zgradb, morajo navesti tudi dohodke od teh ne glede na to, da so zgradbe dane v najem proti stvarni najemni vrednosti ali brezplačno, odnosno izpod stvarne najemne vrednosti ali če jih lastnik uporablja za sebe.

Ako zgradbo uporablja lastnik sam ali jo daje v najem tretjim osebam, bodisi brezplačno bodisi izpod njihove stvarne najemne vrednosti, katero bi lastnik prejel, če bi to zgradbo ali del te dal v najem.

Iznose navedene najemnine morajo najemniki potrditi s podpisom, ki tako postanejo kazensko in materialno odgovorni za morebitne nepravilnosti.

Prijavo za dohodke od zgradb predložijo po istih predpisih tudi tisti davčni zavezanci, ki razen dohodkov od zgradb nimajo drugih dohodkov.

DELAVCI IN NAMEŠČENCI niso dolžni predložiti prijave za dohodke, ki jih prejemajo od svojih mesečnih, petnajstdnevnih, tedenskih ali dnevnih prejemkov kot odškodnino za izvršeno delo in za katere je delodajalec po členu 9 odloka o neposrednih davkih za področje Istrskega okrožnega ljudskega odbora z dne 14. septembra 1947, dolžan redno odtegovati davek na dohodek (I. oblika).

KMEČKA GOSPODARSTVA niso dolžna predložiti davčne prijave po predpisih tega poziva. Kot kmečko gospodarstvo se smatra vsaka skupnost čela in sožitja, katere člani se bavijo izključno ali pretežno s kmetijstvom. (II. oblika).

Kmečka gospodarstva, ki imajo nad 5.000 din dohodkov izven kmečke delavnosti, so dolžna predložiti redno letno prijavo za vse dosežene dohodke.

Obrazci davčnih prijav se dobijo pri odseku za finance okrajnega ljudskega odbora in pri mestnih ter krajevnih ljudskih odborih po ceni 3.— din za glavno prijavo ter 2.— din za priloge.

Izpolnjene prijave morajo davčni zavezanci predložiti na predpisanih obrazcih v gori navedenem roku pristojnemu mestnemu ali krajevnemu ljudskemu odboru.

Davčni zavezanci, ki ne bi v določenem roku predložili prijave, bodo po določilih čl. 44 odloka o neposrednih davkih kaznovani s 3odst. oziroma 6. odst. kaznijo od odmerjenega davka.

Davki za tekoče leto morajo biti plačani do dokončne odmere na podlagi davčne odmere zadnjega leta brez poprejšnjega plačilnega naloga v štirih enakih letnih obrokih, in sicer: do 15. januarja, do 15. aprila, do 15. julija in do 15. oktobra.

Na neplačane davke se bodo po preteku navedenega roka zaračunale 6odst. letne zamudne obresti, razen plačil odtegnjenega davka delavcev in uslužbencev na njihove prejemke, ki mora biti odveden v roku 5 dni po dnevu izplačila prejemkov. Za prekoračenje tega roka se računa 1 odst. za vsak dan zamude.

S. F. — S. N.

Koper 23. januarja 1950.

Zadružniki, kmetje, zanimajte se za kmetijsko uro na radiu!

Vsako nedeljo od 9 do 9.30 oddaja radio Jugoslovanske cone STO v slovenščini in od 9.30 do 10 v italijanščini zanimiva in poučna kmetijska predavanja. Zdi se, da je premalo zanimanja za to oddajo, ki obravnava vsa tekoča vprašanja v zelo poljudni in lahko razumljivi obliki.

Vsi krajevni LO in vse obdelovalne zadruge, ki imajo radio aparate, bi morale organizirati množično udeležbo za poslušanje te kmetijske ure. Danes ne stane našega človeka nič, če si želi večje izobrazbe in širše razgledanosti. Lepo sedi in posluša vse velike novice o novih kmetijskih izsledkih in zve istočasno tudi za napake ter nasvete, kako se temu lahko izogne. Vse to se mu nudi v pogojih, ki jih je ustvarila ljudska oblast.

Ob tej priliki opozarjamo vse poslušalce po vaseh podeželja, posebno zadružnike, da lahko pošiljajo na radio tudi vsa tista vprašanja, ki jih zanimajo, pa bodo dobili nanje tudi odgovor.

Nove avtobusne zveze Umag - Brtonigla - Buje

Avtobusno podjetje «Adria» v Kopru obvešča, da je avtobusna proga KOPER - IZOLA - PORTOROŽ - UMAG in nazaj z dnem 12. februarja pričela obratovati tudi redno ob nedeljah in praznikih.

Vozni red ob nedeljah in praznikih na tej progi je:

Odhod iz Umaga ob 5. in prihod v Koper ob 7.

Odhod iz Kopra ob 16. in prihod v Umag ob 18.

Ta proga je vzpostavljena prvenstveno zaradi rednih zdravniških pregledov ob nedeljah in praznikih v glavnih krajih in mestih našega okrožja.

Avtobusno podjetje «Adria» v Kopru je s 6. februarjem uvedlo delavsko avtobusno zvezo na progi UMAG - BRTONIGLA - BUJE in obratno.

Vozni red te proge je:

Odhod iz Umaga	ob 7.00
Petrovje	ob 7.10
Juričanov	ob 7.15
Karšete	ob 7.20
Brtonigle	ob 7.30
Buj	ob 7.45
Odhod iz Buj	ob 7.45
Brtonigle	ob 8.00
Karšete	ob 8.10
Juričanov	ob 8.15
Petrovje	ob 8.20
Umaga	ob 8.30

Na tej progi promet ob nedeljah in praznikih počiva.

Z uvedbo teh novih avtobusnih zvez bo našemu prebivalstvu zelo pomagano. Tako se bodo tisti, ki so pogrešali promet na progi Koper-Umag ob nedeljah in praznikih, ko so običajno klicani na zdravniške preglede, kakor tudi v druge namene, te proge prav radi poslževali. Posebno pa bo zveza Buje-Umag in nazaj prišla prav tistim, ki so zaposleni v Bujah oziroma v Umagu, kamor se vozijo iz krajev, ki ležijo vmes med obema.

GORIŠKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI - UL. S. PELLICO 1 - II.; TEL. 11-32

IZ ŠTEVERJANA

Ljudska samopomoč kadar oblasti nimajo razumevanja

Prebivalstvo je samo zgradilo svojim otrokom novo šolsko poslopje

V naših krajih beležimo le malo takih hvale vrednih primerov, ki bi se mogli primerjati z onim, ki so ga dali v zadnjem času prebivalci iz Steverjana. V omenjeni vasi so namreč pred dnevi zgradili novo šolsko poslopje, kjer bodo imeli števerjanski otroci nov prostor za svoje izobraževanje. Šolsko poslopje, ki je že dokončno urejeno, je bilo pred dnevi z vsemi potrebnimi častmi, na katerih so prisostvovali predstavniki šolskih in drugih oblasti, izročeno svojemu namenu.

Da se bo gospodarsko stanje te vasi vsaj delno izboljšalo, so k temu pripomogli tudi zastopniki Demokratične fronte Slovencev, ki so posredovali pri g. prefektu za popravilo ceste, ki pelje iz Grojne v Steverjan. V ta namen so pretekli teden prišli inženirji in tehniki za gradnjo cest, ki so si ogledovali teren in pripravili načrt za popravilo. Pokrajina je delo nameravala poveriti goriškim tvrdkam, ker pa so te postavile previsoke zahteve, so se oblasti zatekle k tržaškim podjetjem, katerih ponudbe so bile ugodnejše in sprejemljive.

V vasi je predmet precejšnjih razgovorov tudi vzdrževanje ceste Oslavje - Steverjan. Kot smo izvedeli, se pokrajina izogiba upravnih stroškov, ki jih nalaga omenjena cesta ter jih skuša naprtiti občini. Ljudje in tudi občinski svetniki se s takim postopanjem nadrejenih oblasti ne strinjajo, ker se občina šele ustvarja in je zato zgrešeno govoriti že o stroških. V zvezi z omenjeno cesto se popravila tiče samo del od gaberskega konca pa do cerkve ih stroške za popravilo mora nujno prevzeti v svoje breme pokrajina, če noče, da bo občina že ob rojstvu prinesla dolgove na ramenih. To je pošteno in pravilno mnenje vaščanov.

Poslovanje živinskih ambulatorijev

Pokrajinski konzorcij živinskih oplojevalnih postaj v Gorici sporoča vsem živinorejcem, da se brezplačno zdravniško zdravljenje jalove goveje živine vrši v živinskih ambulatorijih v Ločniku, Pevmi in Sovodnjah v sledečih dneh:

LOČNIK: ambulatorij pri F.lli Azzano (mlin) vsako sredo od 10 dalje.

SOVODNJE: ambulatorij je pri oplojevalni postaji. Živino je treba pripeljati vsak drugi in zadnji petek v mesecu od 14 ure dalje.

PEVMA: ambulatorij pri oplojevalni postaji vsako drugo in zadnjo soboto v mesecu od 14 ure dalje.

Uvoz konj iz Jugoslavije

Zveza trgovcev v Gorici sporoča, da je zaradi odredbe visokega komisariata za javno zdravstvo dovoljeno, po sporazumu med Jugoslavijo in Italijo za obmejno izmenjavo blaga, uvažati samo skopljene konje moškega spola.

Jutri s SPD v Trbiž

Slovensko planinsko društvo organizira jutri, v nedeljo izlet v Trbiž, kjer bodo mednarodne skakalne tekme na 60-metrski smučarski skakalnici. Vpisovanje pri urarju Darku Siligoju na Travniku. Voznina za člane 550 lir, za nečlane 650 lir. Odhod ob 6. uri zjutraj z avtobusom s Travnika. Ker je čas odmerjen, je treba z vpisovanjem pohiteti.

Zadnji dan razdeljevanja nakazil za blago Unrra

Obveščamo vse, ki si nameravajo nabaviti blago Unrra in si še niso preskrbeli za to potrebnega nakazila, da je danes zadnji dan za dvig teh nakazil, in to samo za potrošnike občin goriške pokrajine.

Za mesto Gorica je razdeljevanje nakazil še vedno prekinjeno.

Nadalje sporoča uprava za mednarodno pomoč, da bo v kratkem prispelo toliko Unrirega manufakturnega blaga, da bodo z njim krili vsa izdana nakazila.

DAROVI

Zelenemu križu so darovali Lucija in Franco Gironcoli v počastitev spomina Eleonore Strassoldo 1000 lir. Barnaba Humbert je v počastitev spomina bratranca Jožefa Grusovina daroval 1000 lir. Ravnateljstvo se zahvaljuje.

Ugodno rešen spor o zahtevah uslužbencev tiskarske stroke

Te dni je bil na Uradu za delo sestanek predstavnikov sindikalnih organizacij in Zveze industrijcev, kjer so reševali spor, ki je nastal v tiskarski stroki. Vse uslužbence tiskarske industrije v naši coni, ki spadajo v drugo področje, so skušali prenesti v novo kategorijo, kar bi povzročilo spremembo v njihovih mezdah. Na seji, ki je trajala tri ure in pol, so po burnih diskusijah industrijci obljubili uslužbencem zacstanke, kot to določa obstoječa pogodba. V primeru, da bi se spor ne poravnal na miren način, bi bili tudi v Gorici priče stavki tiskarskih uslužbencev.

IZPRED SODIŠČA

Paketi iz Amerike so jo zamikali

Zatožno klop na goriškem kazenskem sodišču je včeraj zasedla 32letna pismonoša Lazzaroni Ema iz Tržiča. Obtožena je bila, da se je pred božičem lanskega leta polastila več zavojev in pošte, namenjenih raznim tržiškim prebivalcem ter blaga iz takih zavojev. Prejemniki, ki so že bili obveščeni, da bodo v kratkem dobili iz inozemstva, predvsem iz Amerike in Argentine, eno ali drugo stvar, so se po dolgem pričakovanju obrnili na poštni urad in se pritožili. Tako je ravnatelj najprej zaslišal raznašalce pošte, ki so vsi, in seveda tudi Lazzaronijeva, odločno zanikali, da bi si zavoje ali pošto prisvojili. Nato je ravnatelj odredil preiskavo stanovanj vseh pismonoš. Preiskovalni agenti so v stanovanju Lazzaronijeve našli v pepelnjaku nekaj argentinskega denarja in več koččkov papirja raztrganih pisem, ki so jih agenti skrbno zložili in na njih razbrali tuje naslove. Tako je bila krivda Lazzaronijeve potrjena in po nadaljnjih poizvedbah je policija ugotovila, da se je v prvih tednih decembra polastila 50 dolarjev in enega para nogavic nylon, ki jih je neki sorodnik iz Amerike poslal Heggi Ksenji, 100 pesosov na škodo Padovan Eufemije, par nogavic nylon na škodo Nelson Gabrijele in raznih oblačil na škodo Rossi Angeline.

Sodišče jo je spoznalo za krivo in jo obsodilo na 3 leta zapora in 7000 lir globe. Za dve leti zaporne kazni in za denarno kazen je odredilo odpust. Nadalje je Lazzaronijevi odvzelo pravico do javne službe za dobo enega leta.

Spreten ponarejevalec

Oktobra lani je sodnik na goriški kazenski sodniji obsodil znanega pustolovca 34-letnega Mecchia Evgenija na dve leti zapora, ker je orožnikom v našem mestu izjavil, da je inspektor italijanske monarhistične stranke, ker je ponaredil več izjav vojaških uradov iz Bologne, Rima in drugih italijanskih mest, ter se poslževal ponarejenih pečatov teh vojaških okrožij, s katerim je bil njegov kovčeg natrpan. Mecchio je policija, kot smo že svoječasno poročali, izsledila v hotelu «Alla Posta» in je bil zaradi podobnih sleparij že večkrat obsojen. Proti kazni, ki mu jo je naložila sodnija, je Mecchia vložil priziv na sodišče. Toda včeraj so mu na prizivni razpravi kazen potrdil in ga obsodili na višje sodne stroške.

Pred kaznijo je skušal pobegniti

Pred časom so jugoslovanske obmejne oblasti izročile italijanskim 53-letnega Parmiggianija Danteja iz Reggio Emilie, ki je nekaj dni prej skrivaj prestopil državno mejo in se zatekel na jugoslovansko ozemlje. Ko ga je italijanska policija prijela v roke, je takoj izvedela, da gre za obsojenca, ki se je zatekel v tujo državo, da bi se izgonil kazni, na katero ga je obsodilo sodišče v njegovem rojstnem kraju. Parmiggianija so sklenili odposlati domov, toda še prej so ga prijavili sodniji zaradi nezakonitega prestopa državne meje. Zaradi tega je bil obsojen na 6 mesecev zapora in 20.000 lir globe. Proti obsodbi je Parmiggiani vložil priziv, ki mu ga je včeraj sodišče odbilo in ga obsodila še na plačilo stroškov prizivne razprave.

IZ SVOBODNE GORIŠKE

Samo zadružno kmetijstvo lahko doseže velike uspehe

Obdelovalna zadruga «Simon Gregorčič» v Bukovici pri Gorici povečala površino sadovnjakov, tako da bodo pridelali letno 200.000 kg breskev

Bukovica pri Gorici se spreminja v eno najnaprednejših vasi na goriškem. Kolikmetje so odšli kot stalni delavci na delo v bližnje goriške opekarne, katere obkrožajo vas v polkrogu. Večina ostalih kmetov pa je lani v februarju vstopila v kmečko delovno zadrugo, kateri so dali ime po napednem primorskem slovenskem pesniku «Simonu Gregorčiču».

Pobudo za ustanovitev KDZ je dal kmet *Angel Mlečnik*, daleč nackoli znan sadjarski strokovnjak, ki je bil na prvem zboru zadružnikov Slovenije, ki se je vršil v Ljubljani, pohvaljen in nagrajen za uspehe, ki jih je zadruga dosegla v proizvodnji in organizaciji dela. Že pred vojno je delal razne poskuse s sadnim drevjem in prvi v teh krajih uvedel strnjene breskove nasade. Vojna vihra, ki je divjala tod, je nasade uničila. Po osvoboditvi je pričel ponovno z obnovo sadovnjakov in prenašal svoje znanje in dajal nasvete tudi ostalim delovnim kmetom in pripravljal skupno z OF na vasi ugodna tla za ustanovitev sadjarske delovne zadruge. Najprej so v vasi osnovali kmečko nabavno prodajo zadrugo in nabavili več defektnih traktorjev in drugih kmetijskih strojev in delov, katere so domači strokovnjaki popravili ter pričeli z obdelavo njiv s stroji. Lansko zimo se je odločilo za vstop v zadrugo 13 družin s svojim inventarjem in zemljiščem, poleg tega pa so dobili še nekaj zemljišča iz agrarnega sklada, tako da je imela zadruga okrog 50 ha zemlje.

Na ustanovnem občnem zboru so se zadružniki posvetovali, s kakšno panogo bi se bavili. Zedinili so se, da bodo gojili breskve na veliko. Pogoji za to so, ker je kraj odprt toplim vetrovom z juga. V enem tednu so stroji opravili toliko dela, kolikor ga ne bi napravila deset članska brigada v enem letu. Pri sajenju sadnih drevesc pa so zadružnikom pomagali v prostem času tudi delavci goriških opekarn. Na ta način so razširili sadovnjak na 7 hektarjev, tako da imajo s sadovnjaki, ki so jih pomnožili zadružniki 10 hektarjev sadovnjaka, na katerem imajo nasajenih skupno 6400 breskovih drevesc, od katerih računajo, da bo vsako drevesce dalo po 4 letih okrog 35 kg pridelka. Kot vmesno rastlino pa so posadili krompir, ki jim je dal 150 metrskih stotov na ha. Tudi oljnica, ki daje ameriške lešnike, se je dobro obnesla. Poleg tega so imeli tudi večji pridelek krmske pese, tako da je bil sadovnjak že prvo leto rentabilen in so dali državi 18.100 kg krompirja. Tudi letos bodo na zemljišču posadili iste vmesne kulture in računajo na še večji pridelek.

Kakor v sadjarstvu, tako bodo organizirali delo tudi v živinoreji. Sestavili so zelo napet plan za proizvodnjo mleka. Za hitrejši dvig mlečnosti krav so zgradili poseben hlev z umetnimi napajališči, tako da krave lahko pijejo, kadar čutijo same potrebo in ni z njimi pri napajanju nobenega opravka. Razen tega je hlev porazdeljen v razne oddelke, za krave v dobi vzreje, brejosti, teletenja in molznosti, kar olajšuje delo zadružniku, ki oskrbuje živino in lahko planira tudi proizvodnjo mleka.

Zgradili so poleg dveh starih manjših silosov še dva večja z zmogljivostjo 220 m3. Za hlevom so zgradili vzorna higienična gnojišča in gnojnične jame, s čimer si bodo pridobili mnogo domačega gnoja in ne bodo toliko odvisni od nabave umetnih gnojil.

Za dvig krmske baze pa so letos pričeli z večjimi melioracijskimi deli na zemljišču ob reki Vipavi, kjer bodo izsušili okrog 30 ha močvirnega zemljišča, ki bo dajalo 2 do 3 krat večji pridelek. Zboljšali bodo tudi travnike in povečali detelj. Nerentabilne in nečistokrvne pasme krave bodo prodali ter vzgojili zarod krav čistokrvne švicarske pasme.

Poleg plana proizvodnje za letošnje leto so zadružniki sprejeli še triletni orientacijski plan in napovedali tekmovanje za dobo treh

Resnicoljubna geografija

Pariški «Humanite» se je še enkrat potrudil izpovedati, kako «držijo Tita na oblasti fašisti in kulaki», ter se na ta način pripravlja, da bo po volitvah v Jugoslaviji, ko bo ljudska oblast tudi po pričakovanju uredništva «Humanitè» zmagala, lahko «pojasnil», kako je do te zmage prišlo.

«Humanitè» pravi: «Tito sprejema v Jugoslavijo ustaše, četnike in gestapovske agente, ki so ob prihodu Rdeče armade zbežali v Avstrijo, Nemčijo in Francijo».

«Z gotovostjo se ve», pravi «Humanitè», «da so titovski zastopniki obiskali septembra meseca taborišča beguncev v Madlenu in Rijomu ter da je bilo na poziv titovske vlade in sporazumno s francosko vlado pet Nemcev, bivših nacistov, izpuščenih iz taborišča in da so se vrnili v Jugoslavijo, v Banat, kjer so dobili enako oblast, kakor so jo imeli nemški kulaki. Vrnili so se: «Neurohr, 43 letni veleposestnik iz Pardana, Schneider, 41letni veleposestnik iz Gorjana, Stader, 38letni veleposestnik iz Jatnic, Wolf Anton, 33letni veleposestnik iz Rume, in Wolf, 55letni veleposestnik iz Djakova. «Vsi ti nemški nacistični kulaki», tako pravi list, «bodo glasovali za Titovo kliko pri sedanjih volitvah».

Kakor se vidi, je ta vest dobro podkrepljena z «dejstvi»: «Humanitèju» je zelo veliko do tega, da ta «dejstva» čimbolj izpopolni, in je zato omenil pri vsakem Nemcu tudi letnico rojstva, čeprav to niti malo ni važno.

Mogoče je res, da so nekje ti Nemci in da imajo toliko let. Res pa ni, da se sedaj nahajajo v krajih kamor jih je «vrnilo» uredništvo «Humanitè». Vasi Pardan ni v Banatu niti v Vojvodini in sploh je ni v Jugoslaviji. Prav tako ni vasi Gorjan niti vasi Jatnice. Zemljevid Jugoslavije, ki ga imajo v uredništvu «Humanitè, je prav gotovo tako majhen, da niso na njem naznačena imena vasi in zato si jih je moral urednik lista enostavno izmisliti. Ruma in Djakovo sta v Jugoslaviji, a ne v Banatu, a zaradi tega se niti Wolf Anton niti drugi Wolf, za katerega vedo, koliko je star, ne pa njegovega imena, prav gotovo ne bosta, kakor tudi ne oni prvi trije, vrnila v «Banat», kamor jih hoče «Humanitè» vrniti.

Brezposelnost v Belgiji in na Nizozemskem narašča

Nad 339.000 brezposelnih je bilo v Belgiji 4. februarja letos. To pomeni, da je vsak šesti belgijski delavec brez dela. Po poročilih iz Haaga so letos januarja registrirali na Nizozemskem 4000 brezposelnih.

Italija se vrača v kolonije

Vprašanje bivših italijanskih kolonij v Afriki: Libije, Eritreje in Somalije — ni bilo rešeno v mirovni pogodbi z Italijo. O tem vprašanju se razpravlja že več let. Šele na četrtem zasedanju generalne skupščine ZN (ki je bilo lani v New Yorku) je bilo v načelu rešeno vprašanje Libije in Somalije, bivše italijanske kolonije v Indijskem oceanu. Na tem zasedanju je bilo sklenjeno, da bo Italija prevzela skrbniško upravo nad Somalijo. Italija bo torej kot mandator Združenih narodov upravljala Somalijo deset let. Medtem ko bo Libija postala samostojna že do 1. januarja 1952, pa bo Somalija dosegla samostojnost šele čez 10 let. — Usoda Eritreje se bo odločila na prihodnjem zasedanju generalne skupščine. Imenovana je bila samo posebna komisija, ki mora izdelati svoje poročilo do 15. junija.

Razprava v italijanskem parlamentu o italijanskem mandatu nad Somalijo je bila, kakor poroča AFP, precej burna. Medtem ko je vsa italijanska desnica demokristjani, saragatovci, republikanci in monarhisti, glasovala korporativno za mandat nad Somalijo, pa so socialisti in komunisti glasovali proti. Ob tej priliki je Pietro Nenni med drugim izjavil: «Kolonializem prehaja v definitivno krizo.» «Opozicija bi v vsakem odobrila vrnitev tistih italijanskih sredozemskih kolonij, kjer so investirane desetine milijard, ki pripadajo Italijanom. Vendar pa je proti vrnitvi v Somalijo.» Tudi v Somaliji sami so bila mišljenja glede povratka Italije deljena. Medtem ko so se predstavniki «Somalijske konference» postavili na stališče, da Somalija še ni zrela za neodvisnost in da predlagajo zaradi tega italijansko skrbništvo nad Somalijo, pa so bili predstavniki «Somalijske mladinske lige» vedno za svobodno in neodvisno Somalijo.

Izjava zunanjega ministra Sforze in predsednika vlade De Gasperija med parlamentarno razpravo o Somaliji jasno kaže, da se italijanska vlada zaveda težkega položaja v Somaliji. Abesinska vlada je nam reč že večkrat jasno poudarila, da ne bo priznala italijanskega mandata nad Somalijo, poleg tega je uradno protestirala proti postavitvi generala Nasija za administratorja Somalije. Nasi je namreč na listi italijanskih vojnih zločincev, ker je sodeloval pri vojaških pripravah proti Abesiniji. Da bi pomirili svetovno in italijansko javno mnenje, ki je protestiralo proti postavitvi biv. fašističnega generala na tako važno mesto, je bil Sforza prisiljen izjaviti, da bo vlada imenovala na to mesto civilnega funkcionarja, po možnosti z diplomatske liste, ne pa generala. To naj bi bil po izjavi Sforze dokaz, da Italija ne bo tretirala Somalije kot kolonialno ozemlje, pač pa — kot republiko.

Vprašanje točnih meja Somalije še do danes ni rešeno, čeprav bo Italija že v kratkem času prevzela od britanskih oblasti skrbniško upravo nad to bivšo kolonijo. Abesinija ne priznava sedanje demarkacijske črte med Somalijo in Abesinijo, ki je bila potegnjena že leta 1908, kot mejne črte. Po izjavi De Gasperija bo Anglija v sporazumu z Abesinijo označila do marca začasno mejno črto, dokler se to vprašanje dokončno ne reši v Lake Successu.

Ker bo Italija po sklepu skrbniškega sveta OZN lahko vzdrževala v Somaliji tudi vojaške enote «policijske sile in prostovoljce za vzdrževanje reda in miru», kakor se glasi ta člen sporazuma, je bojazen Abesinije, da se Italija zopet vrača v Afriko, več kot upravičena. Italija bo namreč lahko gradila tudi razne naprave za obram bo ozemlja in razvijala somalijske obrambne sile — seveda v mejah, ki so določene v ustanovni listini ZN. Oblast Italije v Somaliji bo precej neomejena, saj bo imela v Somaliji tudi polno zakonodajno, upravno in sodno oblast.

Jugoslovanska delegacija na zasedanju generalne skupščine je izhajajoč s principa samoodločbe narodov jasno poudarila, da se mora načelo samoodločbe narodov uporabiti tudi v primeru italijanskih kolonij. Ker pa predlogi velesil, ki so bili osnova za razpravljanje, niso vsebovali tega načela, jugoslovanska delegacija ni mogla glasovati niti za predlog zapadnih velesil niti sovjetske delegacije.

Nemško - italijanska nasprotstva na Južnem Tirolskem

AFP poroča, da so odnosi med italijanskim in nemškim prebivalstvom na Južnem Tirolskem (avtonomna oblast v okviru Italije) vedno bolj napeti, posebno v zadnjem času, ko je prišlo do pogostih pojavov nemškega iredentizma. Taj no gibanje «Wehrwolf» je ponovno okrepilo svojo dejavnost in grozi z ubojem italijanskim znanim osebnostim. Italijanskemu listu, ki izhaja v Bolzanu, so zagrozili, da bodo poslopje uredništva z dinamitom razstrelili, če list ne bo nehal s kampanjo za Italijo.

Zapadna Nemčija bo začela uvažati surovine

Minister za gospodarstvo zapadnonemške vlade dr. Erchar je izjavil na tiskovni konferenci, da bo Zapadna Nemčija v kratkem začela uvažati surovine. Na drugi strani bo po njegovih besedah vlada izdelala dodatni načrt za podpiranje izvoza, predvsem v dolarsko področje. Ta ukrep naj bi vplival na razširitev zapadnonemške industrijske proizvodnje in na zmanjšanje brezposelnosti.

Razredna zavest istrskih delavcev

ISTRSKI DELAVCI SO SE OB STAVKI TRŽAŠKIH INDUSTRIJSKIH DELAVCEV TAKOJ VRGLI Z VSO VNEMO NA DELO, ZBIRATI SO ZAČELI HRANO IN DENAR, DA BI SVOJE TRŽAŠKE TOVARIŠE PODPRLI V NJIHOVI PRAVIČNI BORBI. SLIKA, KI PRIKAZUJE ENO IZMED ZBIRALNIH SREDIŠČ, DOVOLJ ZGOVORNO KAŽE KAKO SO «TITOFASISTI KRADLI LAČNIM IN UMIRAJOČIM ISTRANOM HRANO», KAKOR JE TO TRDILA «UNITÀ'» IN SPLOH KOMINFORMISTIČNO IN NACIONALISTIČNO VODSTVO STAVKE

GOSPODARSTVO

TRGOVINA • INDUSTRIJA • PROMET • FINANCE

Svetovna proizvodnja časopisnega papirja

Po kanadskih statistikah je proizvodnja časopisnega papirja po posameznih važnejših državah, izražena v 1000 kratkih tonah (1 kratka tona — 907,1 kg) sledeča (za 1949 in 1950 ocena):

	preč vojno	1948	1949	1950
Kanada	3.336,5	4.982,8	5.150	5.110
ZSSR	221,8	350,0	365,0	375,0
ZDA	907,8	867,5	900,0	975,0
Velika Britanija	961,8	335,6	500,0	600,0
Finska	436,1	356,1	386,0	430,0
Norveška	205,5	157,2	172,0	172,0
Svedska	299,0	327,3	362,0	363,0
Francija	360,6	305,0	309,0	342,0
Nemčija: Vzhodna	345,7	100	100	100
Nemčija: Zapadna	166	81,5	100	106
Holandska	99,3	81,0	88,0	90,0
Avstrija	70,6	70,9	75,0	75,0
Italija	74,5	71,7	88,0	105,0

Američani nasprotujejo evropski denarni uniji ?

«Agence France Presse» poroča iz Washingtona, da se zadnje dni krepi odpor nekaterih ameriških vladnih krogov proti načrtu za evropsko denarno unijo, ki jo je predložil evropski odbor OEEC. Ti krogi se boje namreč, da bi ta unija lahko poslovala mimo Mednarodnega sklada, ker bi bila nasproti njemu neodvisna. Povrhu pa bi utegnil v tej uniji igrati vse večjo vlogo funt šterling, kar bi šlo na škodo dolarja. Morda gre pri «uniji» tedaj za spreten britanski predlog, ki bi utegnil izpodnesti Hoffmannovo pritiskanje k integraciji».

Promet skozi Sueški prekop

AFP poroča iz Pariza, da je dosegel promet skozi Sueški prekop v preteklem novembru 5,756.000 netto ton, kar je sicer 6,7 odstotkov manj kakor v rekordnem mesecu oktobru(toda je še vedno 721.000 ton več kakor novembra 1948). V letu dni med novembrom 1948 in novembrom 1949 je zelo nazadoval delež britanskih ladij pri prometu skozi prekop, medtem pa se je povečal promet norveških ladij (norveška zastava je na drugem mestu), pa tudi holandskih.

Prebivalstvo Francije v 50 letih

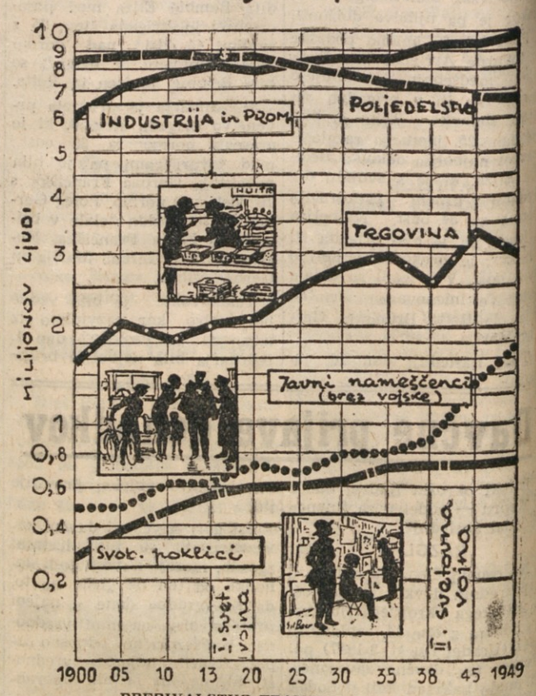

PREBIVALSTVO FRANCIJE V 50 LETIH

Crtež, ki kaže razvoj poklicno-zaposlenega francoskega prebivalstva, je izdelan v milijonih zaposlenih oseb. Francija, ki je štela 1950 leta 38,8 milijonov duš, ima danes skupno 42,1 milijonov prebivalcev. Francozi menijo, da se je po zadnji vojni mnogokaj izpremenilo. Degeneracijo in staranje prebivalstva po vojni 1914-1918 da je zamenjalo novo življenje. Sole da so prenapolnjene kakor nikoli poprej, rojstev je več kakor smrti.

Najznačilnejši prikaz črteža je padanje poljedelskega prebivalstva, ki traja že skoraj pol stoletja. Tujci se ne morejo prečuditi napisom ob francoskih cestah: «village a vendre» — vas naprodaj. Vladajoči krogi trde: zvišanje števila javnih nameščencev, pripadnikov svobodnih poklicev in znižanje splošnega števila zaposlenega prebivalstva, vse to pomeni socialni napredek. V resnici pa je drugače. Francoska industrija in tudi trgovina sta v krizi, najbolj pa poljedelstvo. V takih razmerah je znižanje števila zaposlenih dober znak le, v kolikor je to posledica izboljšanega demografskega stanja t. j. večjega števila mladine. Na splošno je več zaposlenih kakor pred 50 leti: v industriji in prometu 3,6 milijonov (1950-6,1 milij., 1949-9,7 milij.), v trgovini 1,4 milij. (1950-1,6 milij., 1949-1 milij.), v javnih službah 1,21 milij. (1950-505.000, 1949-1,720.000), med svobodnimi poklici 0,5 milijona (300.000 proti 800.000). V poljedelstvu je bilo 1900 zaposlenih 8,5 milijonov oseb, 1949 pa le 6,8 milijonov, torej 1,7 milijona manj. V industriji je že pred vojno doseglo število zaposlenih 9 milijonov, skozi vseh 50 let pa so izpremembe zelo zmerne, kar najbolj kaže slab napredek francoske industrije. Trgovina je po drugi vojni nazadovala, zelo pa se je povečalo število javnih nameščencev.

fevdalno - teokratska TIBET dežela v srcu Azije

Večina prebivalstva Tibeta se preživlja s suženjskim delom na velikih kompleksih cerkvene in samostanske zemlje

Sredi Azije, med Sovjetsko zvezo in Pamirjem na severu ter Indijo in Himalajo na jugu leži «sveta dežela» budistov — Tibet. Čeprav je po površini sedemkrat večja od Jugoslavije (meri 1,500.000 kv. km), ima vendar komaj 4—5 milijonov prebivalcev. Tibet je polsamostojna fevdalno-teokratska dežela, ki živi, izolirana od vsega sveta, svoje samostojno življenje. Kljub številnim ekspedicijam, ki so jih organizirali z juga Angleži, Nemci in Amečani, na severu pa Rusi (do prve svetovne vojne), vemo o tej deželi le malo. Velike težave, s katerimi so se morale boriti vse ekspedicije, predvsem pa ogromno nezaupanje do ljudi bele barve, so onemogočile vsako resnejše znanstveno delo.

CIVILNI POVELJNIK DALAJ LAMOVE VOJSKE, S KATERIM DELI VRHOVNO POVELJSTVO NEKI MENIH

DVA TIBETANSKA TIPA: KULI IN OBRTNIK

Večji del prebivalcev Tibeta se preživlja s suženjskim delom na velikih kompleksih cerkvene in samostanske zemlje. Polovica državnih dohodkov gre za vzdrževanje številnih samostanov, saj predstavljajo budistični menihi eno šestino prebivalstva te nenavadne dežele. V vsakem državnem uradu imajo poleg civilnega šefa še enega lamo, da bi se tako utrdila cerkvena oblast. To dovolj jasno govori o veliki vlogi, ki jo ima še danes religija pri tem primitivnem ljudstvu. Samo v dveh samostanih v bližini Lhase, glavnega mesta Tibeta, živi kakih 20.000 menihov. Vsi menihi ne žive po samostanih. Mnogi potujejo po Indiji, Kitajski, kjer opravljajo svoje trgovske posle, največ pa se jih bavi s prosjačenjem, ki je še danes zelo privilegirana profesija v Tibetu.

Osvoboditev kontinentalne Kitajske je postavila v ospredje problem Tibeta, ki je v zgodovini vedno pripadal Kitajski, s katero je tudi delil svojo usodo. Tibet je kljub temu, da je bil v kulturnem pogledu vpliv sosedne Indije vedno zelo velik, tibetanska pisava je stara oblika indijske «devanagarin», po krvi in jeziku vendar mnogo bližji Kitajcem. Tibetanci pripadajo namreč mongoloidni rasi, po jeziku pa indokitajski jezikovni skupini. Še preden je Komunistična partija Kitajske v svojem novoletnem proglasu sporočila, da je osvoboditev Tibeta ena glavnih nalog kitajske narodnoosvobodilne armade v tem letu, so prišle na dan intrige nekaterih držav, ki ne žele, da bi se Tibet osvobodil suženjstva budistične klike in se zopet združil s Kitajsko. Tibetski lama, vrhovni cerkveni in državni poglavar te skrivnostne dežele, je, kot poroča agencija UP, sklenil poseben sporazum s predstavniki angleške, ameriške in indijske vlade, kar naj bi bil dokaz, da je Tibet suverena država. Jasno je, da si Dalaj Lama s tem manevrom ne bo rešil prestola. Predstavniki Tibeta, ki žive na Kitajskem, so že večkrat poudarili, da ne priznavajo njegove oblasti. Kot poroča diplomatski urednik «Manchester Guardian», se je v Cinghaju, ki je nekdaj pripadal Tibetu, sedaj pa je sestavni del Kitajske, ustanovila prokomunistična tibetska vlada, ki se bo borila za osvoboditev Tibeta.

Zastopnik centralne vlade LR Kitajske izjavlja v zvezi z vestjo, da so oblasti v Tibetu poslale posebno misijo v ZDA, Vel. Britanijo, Indijo, Nepal in Peking, da je Tibet ozemlje LR Kitajske in da tibetanske oblasti nimajo pravice dokazovati neodvisnosti Tibeta.

Tibetansko ljudstvo zahteva, «naj postane Tibet član velike demokratične družine narodov LR Kitajske z ustrezno regionalno avtonomijo pod združenim vodstvom centralne ljudske vlade». «Če bodo oblasti v Lhasi — je rečeno v izjavi — poslale v tem smislu svoje predstavnike v Peking, da bi se pogajali za miroljubno rešitev tibetanskega vprašanja, bomo tako predstavništvo sprejeli. Če pa bi oblasti v Lhasi kršile voljo tibetanskega ljudstva, tedaj centralna vlada LR Kitajske ne bo trpela takega izdajalskega delovanja oblasti iz Lhase.

Palača Potala je duhovno središče Dalaj Lame, vrhovnega poglavarja budistične vere. Dalaj Lama (ki ima 17 let) pa je tudi vrhovni državni poglavar in vrhovni poveljnik vojske. Živi v palači Potala, v kateri so v pozlačenih sarkofagih ohranjeni posmrtni ostanki prejšnjih poglavarjev. Njegova oblast je despotska, samo v njegovi prisotnosti (in prisotnosti vse vlade) se lahko odpre arzenal v Lhasi, kjer je spravljeno vse orožje Tibeta.

PALACA POTALA — DUHOVNO SREDIŠCE DALAJ LAME, VRHOVNEGA POGLAVARJA BUDISTICNE VERE

Kratke vesti o napredku v Jugoslaviji

V Žalcu so ustanovili kmečko obdelovalno zadrugo «Hmeljar» katere glavna naloga bo, pridobivanje čim več najboljšega hmelja. Žalski posestniki so spoznali vrednost in prednost skupnega, zadružnega gospodarstva. V zadrugo je vstopilo 26 posestnikov z 205 ha zemlje. Zadruga «Hmeljar» bo sledila vzorni zadrugi v Arji vasi.

* * *

Proizvodnja premoga v Velenju se bo za 6krat povečala, ko bodo iz novega jaška v Prelogih pričeli izvažati premog. Prodrli so že 350 m globoko. Novi premogovniški obrat je zavzel površino desetih hektarov. Dajal bo premog za največjo slovensko kalorično elektrarno, ki bo dajala električno energijo tovarni aluminija v Strnišču.

* * *

«Tela» v Ljubljani izdeluje vse zaščitne naprave za jugoslovanske elektrarne. Njen delovni kolektiv je začel konstruirati in izdelovati svoje prve aparate komaj pred nekaj meseci. Kljub temu so monterji že montirali prve domače zaščitne aparate v nedavno zgrajeni hidrocentrali «Savica». V delavnici pravkar končujejo novo serijo teh aparatov za hidrocentralo Mesići v Bosni. Kasneje bodo v «Teli» izdelovali tudi naprave za avtomatično vključevanje in izključevanje orodnih strojev za našo težko industrijo.

* * *

Veliko tovarno kemičnih izdelkov gradijo v Hrastniku. Tovarna raste iz majhnega, pred 100 leti zgrajenega obrata. Največji razmah gradbenih del se je začel v zadnjih mesecih preteklega leta. Začeli so graditi tretjo Mills-Packardovo komoro za proizvajanje žveplene kisline. Ta komora je poleg Glover jevega stolpa glavna aparatura za proizvodnjo žveplene kisline.

* * *

Pri Mostarju gradijo aluminijski kombinat, ki bo sprejemal za predelavo boksit iz hercegovinskih ležišč. Kombinat v Strnišču pa bo dobival boksit iz istrskih rudnikov. Vežen pogoj za graditev aluminijskega kombinata pri Mostarju je graditev jablaniških elektrarn na Neretvi. Pri graditvi tovarne v Strnišču so si strokovnjaki pridobili toliko dragocenih izkušenj, da bodo kombinat pri Mostarju zgradili in opremili sami brez tuje pomoči.

* * *

Bencin, petrolej iz kamna — oljnega škriljevca, ki ga je v Jugoslaviji dovolj. Poskusi so dokazali, da je pridobivanje bencina iz tega «kamna» mnogo cenejše kot pa vrtanje naftinih vrelcev z dragimi vrtalnimi napravami. Dr. *Mundrič* je 1946 začel sistematično raziskovati škriljevce pri Aleksincu. Februarja 1947. so pa v Jugoslaviji prvič dobili iz škriljevca katran in njegovi predelovalni proizvodi — bencin, petrolej, parafin in olje za motorje — so po kakovosti izvrstni. Pridobivanje nafte iz škriljevcev ne povzroča več težav in jugoslovanske tovarne že izdelujejo primerne kondenzatorje in peči za destilacijo škriljevcev. Na ta način se v Jugoslaviji izkoriščajo vsi naravni zakladi.

* * *

Iz morja so dvignili 2 ladji potapljači podjetja «Brodospas» Ladji sta bili že od 1. 1944. pod vodo. Prvo motorno ladjo Beograd so dvignili v bakrskem pristanišču iz globine 50 m tik ob obali. Iz tako velikih globin navadno ne dvigajo ladij nikjer na svetu. Ladjo «Ligurija» so dvignili v prelivu Sv. Ante pri Šibeniku. Potapljači «Brodospasa» so do sedaj dvignili z morskega dna že skoraj 45 plovnih objektov.

* * *

Električni porcelan domačega izdelka je začela izdelovati tovarna v Novem Sadu. Delovni kolektiv podjetja «Kontakt» v Zagrebu pa je s sodelovanjem z novosadskimi tovariši pričel izdelovati tehnična stikala, ko je CSR odklonila pošiljanje.

Kanada ublažila uvozne omejitve

Reuter poroča, da je kanadska vlada sprejela sklep o ukinitvi številnih uvoznih omejitev iz leta 1947. Odpravljena je prepoved uvoza posameznih predmetov, uvedli pa so tako imenovani uvozni sistem kvot, t. j. določanje uvoznih kontingentov posameznih predmetov. Poleg tega bodo od 1. aprila naprej ukinjene tudi izredne omejitve za uvoz kakaa in kave, uvozne kvote za tekstilije pa bodo povečane za 10 odst.

Pod svobodnim soncem

SPISAL, Lužgarj

II. DEL

162

Ko je Iztok zagledal Viljenca, je takoj razjahal in se mu približal.

«Dobro jutro in tisoč srečnih dni naj ti prisodijo sojenice, velmožni starosta, Viljenec, bratskega rodu Antov čuvar.»

«In tebi, slavnega Svaruna mogočni sin!»

Viljenec je govoril z votlim glasom, napolnjenim z žolčem in studom. Besede so se sunkoma trgale iz grla.

«Ne zameri, da sem te dramil. Tvoje oko je še trudno, ker si gostil v pozno noč svoje lastne sovrage.»

Trije bizantinski poslanci so se ugriznili v ustnice, ko jih je zadelo mrko Iztokovo oko.

«Prijatelji so našega rodu! Ne zasmehuj, da ti prizaneso bogovi! Govori, kaj je tvoje poslanstvo! Vojsko imaš zunaj, če nas pokolješ, maščevanje od bogov!»

«Moj meč se ni pomočil v kri bratov in se ne bo. Zadosti mu je krvi sovragove, da se je je napil in se je še napije dosita».

«Zakaj govoriš tako oholo, če si poslanec?»

Bizantinec se je drznil in stopil pred Iztoka.

«Stran!» je zagrmel Sloven. «Tako govoriš ti, sluga Upravde, z menoj, ki sem magister peditum, imenovan od same svete despojne, carice Teodore!»

Vsi trije poslanci so se ob tem imenu globoko priklonili kakor stroji brez volje.

«Poslanec sem, da, in ponosen sem, ker sem zmagal kačo vaše prelesti. Mir prinašam bratom, pogibel vam, sovragom!»

«Kačo naše prelesti?» je ponovil drzno Bizantinec.

«Da, kačo zlogolko, ki je zastrupila bratska srca! Jo li poznate, hinavci carski?»

Za hip je nastal molk. Jaržir in še en vojščak, ki sta spremljala Iztoka, sta stisnila ročnike. Zakaj pogledi Antov in Bizantincev so se zgovarjali in šcuvali:

«Ubijmo ga!»

«Zakaj molčite? Ha, vaše oči klečeplazijo pred starosto Viljencem, da bi pomočil železo v mojo kri in zapisal krvavo zavezo z vami! Magister peditum, ljubec carice Teodore, ima dobro zastražene prsi, da mu ne ukrade zlepa kdo srca. Zakaj jokala bi po tej pripravni igračici vaša sveta despojna, bivša vlačuga aleksandrijska! In sam satan krščenikov, ki jezdi na plečih Upravde, se razjoka, ko zve, da se boči nad Tunjušem in tovariši gomila, ki jo je nasul Iztok.»

Ob teh groznih psovkah na sveti dvor so se spačili od črta obrazi Bizantincev. Anti so rožljali z meči in ostrmeli, ko so zvedeli o Tunjuševem porazu. Da ni zaslanjal Iztokovega hrbta strašni Jaržir, stežka bi se bili ukrotili in prizanesli drznemu Slovenu. Tudi Svarunič je vedel, da ga varuje meč starega Slovena in pred ozidjem močna četa. Zato se ni razburil ni ganil, ko je završalo med Anti. Mirno je posegel za zapono in izvlekel izpod oklepa carsko pismo.

«Starosta Viljenec, žalost vas je pograbila, ko ste čuli, da je pod rušo pesjan Tunjuš, požrešni volk naše in vaše svobode. Toda žalost se ti razsladi v veselje, ko zveš, kaj govori to pismo, ki se je grelo na izdajalskem srcu pasjega Huna! Tolmača imaš, velevrednega kozelnika; naj ti čita!»

Suh kozelnik, z grbo nad levimi pleči, enook, je sprejel pergament in bral in prevajal.

Bizantinci so bledeli, Antom so se razpirala usta od začudenja, s čel so ginile preteče sence.

«Ukana!» je zastokal bizantinski poslanec, ko je bilo pismo prečitano.

»Ni ukana, starosta Viljenec! Delo bogov je!»

Kozelnik je pomolil starosti pismo in z dolgim črnim nohtom kazal na pečat Upravde.

Anti so v jezi zamrmrali. Mrki pogledi so zbodli Bizantince.

«Srca se odpirajo!» je pomislil Iztok in izpregovoril.

«Bratje! Kdo je zavezal vaši modrosti oči, da ste sprejeli v dar zemljo onstran Donave! Ali ni bila zemlja vaša in naša? Kdo je tam prvi pujil lan, kdo je prej pasel čredo? Rod Slovenov in Antov ali grabežljivi volk bizantinski? In ta volk nam je ugrabil ovna in sedaj vam ga ponuja v dar, hinavec! In za ugrabljeni dar zahteva plačilo, da se bijete z brati, da vas koljejo Varhuni, da vaše prsi branijo merko postelj, na kateri se valja v bojazni vaš sovražnik? Čuli ste strupene besede Upravde, čuli prélest, ki je bila skrita na prsih največjega izdajalca, Tunjuša, dokler ni vgriznil v grudo njegov zob. Bratje, tako mi naših bogov, ne prepirajmo se! Složimo se na maščevanje naših očetov in bratov! Preko Donave! Sedaj je žito zrelo! Posecimo ga! Pogibel Bizancu!»

«Pogibel!» je zarjul Jaržir, «Pogibel!» so zagrmeli Anti.

«Pogibel!» je zacvilil suhi, grbavi kozelnik in raztrgal carski pergament ter usul koščke na žerjavico. Završelo je po mestu, razleglo se čez ozidje do Iztokove konjice. «Pogibel!» so kričali tudi ti in stisnili konje. Zemlja je zabobnela, skozi predor so se vsuli Sloveni. Preplašil jih je krik, da so se pognali Iztoku na pomoč. Toda v trdnjavi so povesili meče, Anti so jim molili v pozdrav roženice medu.

Sloveni so segli po pijači, zaplapolali so ognji, kozelnik je sežigal buče z oljem bogovom v dar, bratje so se objeli v spravni ljubezni.

Ko so bizantinski poslanci spoznali, da so njihovi naklepi uničeni, da je porezan snutek za vrvi, s katerimi so hoteli povezati barbare, so hiteli, da uidejo iz trdnjave.

Toda Sloveni in Anti so jih ustavili in obkolili. Bizantinci so se sklicevali na svobodo poslanstva, grozili z Upravdo in novim Hilbudijem, obečali strašne legije hoplitov, ki pridejo maščevat žalitev poslancev. Toda od radosti pobesneli Sloveni in Antje se niso brigali za njih grožnje. Odgovor je bil krohot. Pobirali so suho govno in ga metali Bizantincem v lice. Zasmehovali so Upravdo in pljuvali proti vojakom spremljevalcem. Nekateri so pograbili kamenje in jim ga lučali v šleme in oklepe.

Nadaljevanje sledi

UREDNISTVO: ULICA MONTECCHI, št. 6, III. nad. — Telefon štev. 93-808. — UPRAVA: ULICA S. FRANCESCO št. 20 — Telefonska št. 73-38
OGLASI: od 8.30-12 in od 15-18 - Tel. 29-477. Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir. Za FLRJ: Za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 10 din.
Odg. urednik STANISLAV RENKO. — Tiska Tržaški tiskarski zavod. — Podruž.: Gorica, ul. S. Pellico 1-II., Tel. 11-32 - Koper, ul. Battisti 301a-I, Tel. 70.
NAROČNINA: Cona A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, celoletna 2600 lir; cona B: izvod 3, mesečno 70 din; FLRJ: izvod 4.50, mesečno 100 din.
Poštni tekoči račun za STO-ZVU: Založništvo tržaškega tiska, Trst 11.5374. — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska - Ljubljana, Tyrševa 34 - tel. 49-63, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 6-1-90603-7. — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D.Z.O.Z. - TRST